

308408

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. I.

సంపుటము. ౧.

చెన్న పట్టణము 1915 సం॥ జనవరి నెల 19 తేది మంగళవారము
ఆనందనామ సంవత్సర మాఘ శుద్ధ చతుర్థి.

No. 271

సంచిక 2౭౧

అమృతౌజనము

అన్ని నోళ్ళకు వరమాన్యుతము

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అకాలు మాత్రమే

తెలుగువలల మాన్యును. వాయువుపోల్ల బొంబు.

చార్వత్తుమెట్లూ బారడోలను. పోట్లపోగొట్టాను

పవనమూలికలచే హిందూదేశమంగు

తరహాదుచేయబడు మంచిమంగు.

మహాసనగలిగియుండును.

దీనిని విశేషములలోకూడ వాడుచున్నారు.

కంచభాషటి చూడగొనిన మోహము గలుగదు.

అమృతౌజనము డిపో, నెం. 109, ఫోర్త్ బాంబాయి. లేక, 6, 7 తంబుకెట్టిపిడి, బార్డిటవున్, మద్రాసు.

అత్తల ఆర్థికమున కొరవై కోడండ్ర ప్రలాపము.

1915 సం॥ జనవరి 31 తేది లోపల ఆర్థికా
పంపువారి కుచితము.

మేమిదివఱలో వైపు స్త్రీకమును ప్రతివరుసలము
నందు నుండునట్లు పంచివెట్టుటకై ఒక్క అకా తపాల
బిళ్లను పంపువారి కుచితముగా పంపుదుమని ప్రమరించి
యుంటిమి. వీధినాదలకు కష్టమైయుండుటచేత అర్థకా
బిళ్లను పంపువారికి ఈ జనవరి 31 తేదీవఱకు ఉచితము
గా పంపుదుము. ఈతరుణమునువృధాచేయకుడు. విరో
పియా యుద్ధచరిత్రమునకై జనవరి 31 లోపుగవేరును
రిజిస్టరుచేసికొనువారికి ఒక్కొక్కభాగము తపాలఖర్చుల
లో 0-10-0 కు పంపుదుము. ఇది మూడుభాగములుగలది.
కోడండ్ర ప్రలాపముతోడ యుద్ధచరిత్ర ప్రకటనను, అర్థకు
కార్డును పంపఁగల. ఆసరికిపు స్త్రీకమును వెలివడుచు
చిరునామా:— సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ.

పోస్టుబాక్సు 167, మదరాస్

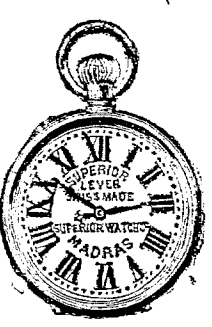
లక్ష్మీకర తాంబూల మార్తలు.

యందుకన్నూరి, పచ్చకర్పూరము, వంతుపువ్వు, బం
గారు వెండిరేవులు, మొదలగు విలువగల వస్తువులచేతయారు
చేయబడినది గనుక మిక్కిలినువాసన, పరిమిళము, మనోహ
రముగలిగి యున్నవి యివి తాంబూలములోగాని, విడిగా
గాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిన అజీరము, వాయువు, జలుబు,
అగ్నిమాంధ్యము, కీటలము, దగ్గు, శీతభేదము, జ్వరము, జల
రోషము, చిన్నబిడ్డగుణము, మొదలగు దుర్గుణములను రాని
వ్యక్త, నిర్మాలించి మంచిబలమును ఉపాసని, ధాతువుష్టిని కలి
గించుటలో అద్భుత చాకచక్యములను చూపించు చున్నవి.
సర్వజనోపయోగము కొరకు వేల మిగుల తక్కువగా నిర్మ
యించ బడినవి. పరిశీలించండి. 1 సీసా వెల రు 0-4-0.
6 సీసాలు రు 1-4-0. వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

జీర్ణ విజయ గుటికలు:—యివి సమస్తవైద్యములు,
పులితేవులు, అజీర్ణము, మలబద్ధము, నిర్నిద్ర్యము, కడుపు
బ్బరము, నొప్పి, వయసు, నోటనీరుగుట, గుండెలమంట,
మొదలగువాటిని హరించి మంచిఆకలిని జీర్ణకృత్తిని కలిగిం
చును. 25 మాత్రలు. డబ్బీ రు 0-8-0

వి. పి. ఎ అండుకో. ఆయుర్వేదసమాజం.
పోందురు-గుంటూరుజిల్లా

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయలు వాచ్.
గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0.
దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడియారము దేవులుమీద
మాకంపెనీ పేరు ఎట్టనిసిరా
తో ముద్రింపబడి యుండును.
ఇది చూచుట కందమై తలచీగ
మును, డబ్బుప్రూఫ్ అను గ్లాసు
డోమునుగలిగి మొరటుపనులకు
దగియుండును. సైట్రెమాత లో
భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతి
కించి యుండును. సీమ నుండి
మాత్ర తయారుచేయబడినది. కాన నెవరియొద్దను జిక్కుదు.
ఒకరొక్కరును తీయుదురను తెలుపుతో తక్కువ వేలనంది
తిమి. చాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ఖర్చుగల గడి
యార మిదియొకటియేయని యనుభవమున దెలియును ఇదివఱ
కనేక గడియారములు ఖర్చయి యొగ్గతాపత్రముల నంది
యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా పట్టణమున
కనేకులు కొని సంతసించినన, వేలుమాట తెందుకు ?
సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 167, మద్రాస్

కస్తూరి.

విషభ్యరములకు, కలరాకు, సుంధికి, వారంతిరోగములకు,
వాతములకు. చిక్క బిడ్డల జబ్బులకు పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగ
మైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారము
కన్న శీయమగుటచేతను నవనర సమయములందు దొరకుట
దుస్సరము. మా డిపోయెందలి కస్తూరియందలితర భద్రార్థము
లేనియును శ్రేష్ఠబడవు ఇంతవరకు మాతావు నుండి కొనిన
వారల కీవిషయము తెలిసియున్నది. కొనిన వారొకసారి
పరిశీలించిన విజము తెలియగలదు. అట్లు చేయటవలన కఠిని
కస్తూరిని గొని మోసపోరు. తులం 1-కి రూ. 80-0-0

ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0

గోరోజనము

తులం 1 కి రూ. 5-8-0

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి 0-2-0. 12-కి రూ. 1-2-0

ఈ దంతచూరము
ముతో పండ్లు త్రీ
ములువలన చిగుస్స
గట్టిపడును. చిగుళ్ళు
నుండి రక్తము ప్ర
వించుకుండును. నో
టిదుర్గంధము నేక
యుండును. పండ్లు
ముత్యముల నలె
తెల్లగా నుండును.

అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడు చున్నది. సర్వ
సామాన్యముగ వాడుటకు దగియున్నది.

అమృతౌజనము డిపో, నెం. 109, ఫోర్త్ బాంబాయి
6-7 తంబుకెట్టిపిడి, మద్రాసు.

వేంకటాద్వరి కవరచిత విశ్వగుణాదర్శము

అంధ్రపద్య టీకాతాత్పర్య సహితము.

ఇందుకు తగిన తెగఁగు పద్యములు, టీక, తాత్పర్యము, ఇతివృత్తములు, నిఘంటువులు, అలంకారము
లును, సంఘాంగము. దేవరాజవండితులు వ్రాసిరి. ఇది భరతఖండమునందలి యాయా జాతులయు, తెగలయు,
సంఘములయు, గుణదోషములను గ్రహీతగణిని వర్ణనాధోరణిని వివరించు గ్రంథము అనఁగా నాయా లోకకృత్తియు
లను కవితామృతమున ప్రతిబింబితములు గావించి దాని వన్నెలచే చిన్నెలుగాఁ జూపునట్టి కృత్తి. ఈ కవిశిఖావళి
పాంకముగా కృతాను విశ్వాక్షులనెడి చెందు గంధర్వులు ఆకాశ సంచారలై పోవునట్లు చిత్రించి వారు అచ్చ
టచ్చట గంచరించుచువుడు ఆయా వస్తువులందు గ్రహించిన గుణదోషములను వెల్లడిచేయుచుండునట్లు రచించెను.
లోకమునందు కన్పవులన్నియు దోషయు ములేకాని గతైకప్రధానములుగావు. అయినను వానివారికి దగినట్లు
గుణ మెక్కువగా నుండినట్లుయిన గుణవంతులగును; దోషములు మెండుగానండిన దోషవంతులగును. కావున
చక్కఁగ పరామర్శించి అందలి దోషములను పాటింపక గుణములనే గ్రహించి ఉజ్జ్వలించెడు మార్గమును వెదకవల
యును. ఇది చదివిన బ్రహ్మాద్రి స్తంభపర్యంతముగల నెక్కువస్తువుల గుణదోషములు తెలియును. దీని వేల 2-8-0.
దీనిని చక్కఁగ పరిశోధించి మేలైన కాశితములవై అచ్చొల్పించి మంచి కాలికొవైండుచేసి యుచ్చారము.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెనీ.

ఆనందా ముద్రాలయము, బ్రాడ్వే, మదరాస్.

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథముల.

అర్కప్రకాశము.

సప్తమ గుచ్ఛము.

అ ర ఖ య ల ను బోధించు చికిత్సా గ్రంథము.

ఇది ఆశీసులభమగు రీతిని ప్రతిమూలికనుండియు అరఖలుదీయు నుపాయము లను ఆయుర్ఖలచే నోగసామాన్యమును, నివర్తింపజేయు పద్ధతులను, దెలుపు మంచి వైద్యగ్రంథము. ఇందు బోధితములైన అరఖలు సామాన్యవైద్యుడు గూడ జేయుటకు తగియున్నది. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథములయందు జేయినబడిన మూలికలే గాక యూనాని వైద్యమునకు నంబంధించిన మూలికలు గూడ గ్రహించ బడి, ఆయుర్వేద పద్ధతులతో వాని గుణాదులు వివరింపబడినది.

ఆయుర్వేదజ్ఞులగు వారికిని, తదితరులగు కేవలనుభవముగల పల్లెటూరి వైద్యు లకును గూడ నిది మిగుల నుపయుక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహ కారిగనుండునటుల దీనికి సరళముగు నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇందలి విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన పీడప దెలియగలదు.

వెల రూ॥ 2-0-0.

1. మాధవవివాహము.	రూ॥	8-0-0	6. వస్త్రీకర్మము.	రూ॥	0-4-0
2. వధ్వీపద్యము.	"	1-0-0	7. ఆయుర్వేదచరిత్రము.	"	0-4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	"	1-2-0	8. భేషజ. కల్పము	"	1-0-0
4. అగస్త్యవైద్యము.	"	0-4-0	9. చరకసూహిత.	ఇవి అచ్చునుండి 1915 వత్సరము మొదటి భాగ మున వెలువడును.	
5. శిల్యశాస్త్రము.	"	0-4-0	10. శుక్రత సూహిత.		

పోస్ట్ జేరుగా నియ్యవలయును.

ప్రాంతాధికారి:—
12, తంబు శెట్టి వీధి, వైద్యరత్న సండిత డి. గోపాలాచార్యు. ఏ.వి.యస్. ఏ.యం.లి
153, బ్రాడ్వే. 55, ఆచార్యుల వీధి,
ఆయుర్వేదాశ్రమం - డి. టి. మదరాస్.

మాతాశ్వత చందాదారులకు మాధవవివాహము తప్ప మిగత గ్రంథములన్నియు రూపాయకి నాలుగంటా తగ్గించి యియ్యబడును.

క్యాలండరు. 1915 క్యాలండరు.

* యుద్ధ విషయములను దెలుపుచు చిత్రముగ నుండును. *

కాగితముల ఇబ్బందివలన కొద్దిప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడుచున్నవి.

అప్పుకొంజనం డిపోవారి మాదురూపులు పండులను గొనిన వారల కుచితము.

ఇతరులకు వి. పి. సహా 0-1-0. 10-కి వి. పి. సహా 1-8-0.

వెంటనే దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపదము. *

చక్కని దబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-8-0 డజను 1-కి రూ. 5-4-0

మోహినీ తైలం

5 తులముల నూనెగల
సీసా 1-కి 0-12-0

డి. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము.

తామరతైలం

వెల దబ్బి 1-కి 0-6-0
డజను 1-కి 3-8-0

అన్ని వోట్ల విక్రయింపబడినా. మంజు: కీటాగు ఉచితముగ పంపబడును.

పండ్లపాడి

దబ్బి 1-కి 0-2-0
డజను 1-కి 1-2-0

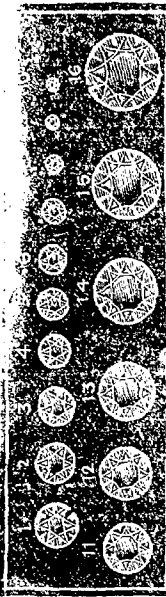
అమృతాంజనము డి పో,

10, ప్రేరిరోడ్డు, భోర్లు, బొంబాయి. నెం. 6-7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

* అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోక ఖ్యాతిపొందినది. ఇప్పుడీవును తయారగుచున్న క్రొత్తమందుగాదా. పదియైదేండ్లుగా దేశమునం దెటును వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము. చర్మముపైన రాచిన లోపలికి కీడించి లోపలి నొప్పులు నయింపము చేసగలవు. పృథివారము వేలకుపేలు విక్రయము.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

వ.రా.పు.వ.రక్తము-మదరాసు శాస్త్రము.

ఈ ప్రక్క చిత్రపత్రమునం దగుపడుకొట్టిన్ని యింకా యితర మైట్టిన్ని బర్మానైజులకు తగుమైనటుల ఇమిటేషన్, చక్రపాన, వైసాన, పల్లెకెపులు, కుచ్చకెపులు, వైక్రాంతములు, రోజాల్లాలు అను మేలు వైక్రాంతములు, స్ఫటికములు, పుచ్చేరి గాజుకర్పకుల్లు, మంచిపనితనముచేయించి నోభాయమానముగా జీవరత్నములన్న మిరియుండుకొట్టి వాటినిన్ని వారువారు కోరునట్లు తయారుచేయించి సరసుగా పంపించగలము.

ప్రథమమున ఆర్డరుపంపి మేము స్వల్ప లాభమునకు ఫలమధికముగనిచ్చెడు సార్థకనామముగల సరాలు వర్తకులను దెలిసి కొనవలయునని నగలను రత్నములను స్వదేశపు కాసులను గోరువారు ప్రార్థితులు.

నల్లభీమ పాకళాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు యిస్. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య గారిచే దేవనాగరి భాషనుండి తిరుమచ్చేయబడినది. 8 భాగములు కలవు. 1 భాగమునందు ఆ నేకవిధములైన అన్నములు, ద్రాక్షములు, చేయకముముగలదు. 2 భాగమునందు ఊరగాయలు పచ్చళ్లు కోరింబిరిలు ఇంకను భోజనమునకు కావలసిన అనేకపాకములు గలవు. భాగమునందు పిండివంటలుచేయు క్రమముగలదు. జేయేల; శివీర్ పాకమునకు కావలసిన యావత్తుగలదు. ప్రతియింట నుండతగినది.

240 పేజీలగ్రంథము. క్యాలికోలైందు ప్రతి 1-కి ధర 1-8-0; పోస్టు ఖర్చులుసహా 1-11-0. పగటియండు కేయన్న క్క-దినంబు చేప్పిన ప్రమ్యుదేశపు పదతియొక్క వినోద కథలు.

240 పేజీలు. మేలుకాగితములు, క్యాలికోలైందు ప్రతి 1-కి ధర 1-4-0; పి. పి. ఖర్చుతో 1-8-0. రెండు ప్రతులు పోస్టు ఖర్చులతో 3-0-0. మాలిసాను:—

ప్రొ. వాచ్ అండ్ కంపెనీ
45 మాలాసా రోడ్, మద్రాసు.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సొమ్ము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

ఆంధ్రనాటకములు.

ఆంధ్రనాటక పితామహుండగు బళ్లారి, ధర్మ వరం. రామకృష్ణమాచార్యుల వారిచే రచియింప బడినది ఆంధ్రనాటక రత్నమాలా గ్రంథములు.

1. చిత్రనీయము. (2) విషాదసారంగధర. (3) పాదుకాపట్టాభిషేకము. (4) సావిత్రిచిత్రాశ్వనాటకము. (5) ప్రహ్లాదనాటకము. (6) ప్రహ్లాదాష్ట నియము. ధర ప్రతి 1-కి రూ 1-0-0 మాత్రమే.

అనేకనాటకముల ఉత్తరరంగములు ప్రతి 1-కి 0-4-0 గలయువా రీక్రింది ఆద్యులకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును. రమావిలాసముద్రాక్షరశాల, బళ్లారి.

యం. నరసయ్య. "మారుతి నివాసం,"

26, కోపు వెంకటాచలయ్యర్ వీధి, మద్రాసు.

ఆశ్వినీ అండుకంపెనీ,

బ్రాహ్మణ మద్రాసు.

మూర్తి అండుకంపెనీ

తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

స్థానికవార్తలు.

సభాదినముల కావ్యక్రమము.

20-వ తేది బుధవారము.

మృత్యు విహంగము, గిండి సింహద్వారము
వాద సమావేశము పా. 6-15
ప్రాధాన్య గిడ్డినగారి ప్రదర్శనము, నెనెటు
హాసు పా. 7-30 పా. 4-0
ప్రాధాన్య గిడ్డినగారి ప్రసంగము, ఇంజి
నీరింగు కాలేజి పా. 5-30
మెడికల్ కాలేజి ఆస్పత్రియందు, యాద్యము
నలన నెన్నకొనవలసిన శస్త్రచికిత్సా విద్య
యములనుగూర్చి యావనాధ్యక్షము పా. 5-30

21-వ తేది గురువారము.

ప్రాధాన్య గిడ్డినగారి ప్రదర్శనము, నెనెటు
హాసు పా. 7-30 పా. 4-0
ప్రాధాన్య గిడ్డినగారి ప్రసంగము, ఇంజి
నీరింగు కాలేజి పా. 5-30

22-వ తేది శుక్రవారము.

ప్రాధాన్య గిడ్డినగారి ప్రదర్శనము, నెనెటు
హాసు పా. 7-30 పా. 4-0
ప్రాధాన్య గిడ్డినగారి ప్రసంగము, ఇంజి
నీరింగు కాలేజి పా. 5-30
తేదీ ఆంధ్రీల్ నర్సింగ్ ఇన్స్టిట్యూషను,
శ్రీ వెంట్రుడు పుట్టిగారు కొత్త కట్ట
డములో ప్రవేశోత్సవ మొనర్చురు ...

కాలమానస్థితి:—గిన్న నధిష్ఠానస్థితి ౧) మాత్రలు, అధిష్ఠానస్థితి 71 మాత్రలు.

మరియొక వకీలు: ఎమ్. సుబ్బరత్నమగారు నిన్న హైకోర్టుకీలుగా గ్రంథస్థులైరి.

దీపములవేళ:—నెడు సాయంకాలము 6-31, రేపు ౯-32, ఎల్లుండి 6-33 గంటలకు దీపములు వెలిగింప వలయును.

బహుమానము:—యధాధికారము పరిగణింపక క్రిందజేసినవత్సరమువలెనే స్పెన్సర్ అండు కంపెనీవారు తమ తాజేదారులకు బహుమానములూసంగిరంటి.

రాక్ష:—హర్ హౌస్ మైసూరు మహారాజుగారు మొన్న తెల్లవారి చెన్నపురికి విచ్చేసిరి. యథాప్రకారము గౌర వార్థము ఫిరంగులు కావించెను.

ఉత్తరసర్కారుల పురోభివృద్ధి సంఘము:— నేడు సాయంకాలము 6-30 గంటలకు పచ్చయ్యకొలాల లో ఈ సంఘమువారి యాజమాన్యము క్రింద శ్రీధర వేంకట కేటగారు ఎమ్. ఏ. పి. ఎచ్. డి. గారు భవిష్యత్తునుసం తరము వారి ధర్మములనుగూర్చి ప్రసంగించెదరు.

దేవేంద్రనాథ టాగోరుగారి వర్ణవర్ణితి:— బ్రాహ్మణదేవమొదలు కెదురుగానన్న బోన్సువీధి నెం. 35౪ల గృహమునందు రేపు 20-వతేది సాయంకాలము 5-30గంటలకు జే. వి. నారాయణగారా వహర్షి జీవితమునుగూర్చి ప్రసంగించెదరు.

నేషనల్ ఫండ్ అండు ఇండస్ట్రియల్ అసోసియేషను:—ఈనడుమ జరిగిన యొకసభలో జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారుని వారి 62-వ జన్మదినమున పురస్కరించు కొని, కార్య నిర్వాహకాధిప సంఘమువారు మన పూర్వకముగ నభినందింప వలయునని తీర్మానింపబడినది.

ఆస్తికోద్యమసంఘము:—ఈ సంఘమువారి యాజ మాన్యముక్రింద ఈనెల 29-వతేది శుక్రవారమునాడు మత విషయక స్వతంత్రోద్యమమునుగూర్చి జి. నేషగిరిరావుగారు ప్రవచించెదరు, గౌ. న్యాయమూర్తి టి. సదాశివయ్యగారు రగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

శాస్త్రవిచారసభ:—మైలాపూరు పడమటి మాడవీధి నెం 65 రు కృష్ణవిలాస మందిరమున మరారు వాస్తవ్యులగు బ్రహ్మశ్రీ కే. గణేశశాస్త్రిగారు నేడు భగవద్గీతను గూర్చియు గురు శరణారములందు యోగముత్రములను గూర్చియు సాయంకాలము 6-15 నువరలు రాత్రి 8 గంటల వరకును సుబోధామగా ప్రసంగించెదరు.

సరస్వతి లిటరరీయూనియను:—ఈ సంఘము యొక్క యేడవ వన్ వర్సంత్యుత్సవము మొన్న ఆలందూరు ఆర్య బాలికాపాఠశాలాధిపమున జరగెను. ఎన్. శ్రీనివాసయ్యగారు రగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. వారే సంఘాధిపతి గారుగానూడ నెన్నకొనవలసిన సంఘమువా కింకర్యులగు మందివనినిగూర్చి మెచ్చుకొనిరి.

యువజన ప్రతిక సంఘము:—పొంగి పండుగను పురస్కరించుకొని మొన్న నొక సభ సమావేశ మయ్యెను. ఎన్. ఎస్. రామస్వామిగారు రగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. పరవాదికములైనవెనుక నుండకభావ్యముగారు విద్యనుగూర్చి ప్రసంగించిరి సాంఘిక లటువెనక నొకనాటకమును ప్రదర్శించిరి. అభివృద్ధిములతోను మాలాలంకారములతోను సభ సమాప్తమయ్యెను.

చెన్నపురి ద్రావిడసంఘము:—రాత్రిపూటపని చేయు భర్తాపాఠశాలలో చదువుకొను విద్యార్థులకు ప్రతి సావత్సరికాతిభ్యమును వారి క్రీడావినిదములను మొన్న జరిగెను. వారిప్రతి ఇ. ఎన్. డబ్లియూ. సేనాధిరాజుగారురగ్రా సనాధిపత్యము వహించిరి. కార్యక్రమాంతరము స్పెన్సర్ అండు కంపెనీవారును, వైస్రే లెమన్డాఅండు కంపెనీవారును బహుమానవస్తువులను దివ్యార్థమిచ్చినందు కగ్రాసనాధిపతి గారు వారిని కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా నభినందించిరి.

నిమ్మజాత్యుద్ధారక సంఘము:—హిందూదేశ మందలి యీసంఘమునకు సంబంధించిన వారందఱును కడచిన డిసెంబరునెల 30-వతేదిని చెన్నకట్టణమున సమావేశమై సభ గావించినపుడు రాజ్యపరిధిగారికి తటస్థించిన చుఃఖమునపుర స్ఫురించుకొని జరామర్మ పూర్వకముగా నొక తీర్మాన ము మోదించబడినది. “చుఃఖమున్నై యన్న వారి యెడ మీరు మాజిన దాక్షిణ్యసానుక్రొశమునకు శ్రీవారు మిమ్ముకృతజ్ఞతా పూర్వకముగా నభినందించుచున్నారని శ్రీవారి ప్రేమేటు కాద్యద్యుగారు సభాపతిగారికి తెలియఁజరిచిరి.

శ్రీశారదాసంగీతసభ:—కడచిన ఆవారము సాయంకాలమున 4 గంటలకు తరువల్లికేజి శ్రీశారదాసంగీత సభయందు శ్రీత్యాగరాజభక్త భావజీయొక్క యత్నమున కయి “నర్దనపూజా సహాయనిధి” వారిచే సభజరుపబడినది. సంగీతవిద్వాంసులు, రగజ్ఞులు ఆసభనిండియుండిరి. జ్ఞాన, వైరాగ్య, శక్తి, ప్రజ్ఞలునెడి విషయములదెల్పుచుదానిమూలకముగ విహితముష్టిక సుఖమునిచ్చుటకు సంతోష మే ముఖ్యమగు సులభోపాయము, నిరంతరము సుఖముపొసనా పద్ధతి ననుసరించి, శేవలము పరతత్వసాధనకు ఆనుగుణ్యమగు సాధన సంపత్తి, చతుష్టయముల క్రమము త్యాగరాయల గీతములవలన నెల్లడింపబడినది. అటువంటి మహామహాదగు శ్రీత్యాగయ్య గారు కేవలము విహితసుఖమునుగోరక, వాని ననుసరించి సరస్వతీతేయక, పరమాత్మైక్య సంధానముగ వృక్షసంకల్ప వృత్తి లో భక్తిసన్న తరించినటువంటి ఏకాంతభిక్షులలో ఆగ్రణ్యుడు. ఇతడు మనయాంధ్రదేశ! సంగీతశాస్త్రమును ఆంధ్రయున కల్పించివేసెనను భావజ్ఞానములేని ద్రవిడదేశమందునుగూడ మన కూర్మము యాశాస్త్రమూలమున దినదినానుభవమునకునాత్రెమొన్నదని తెల్పుటకుసంతోషించుచున్నాను. కేవలము ద్రవిడదేశములో మనయాంధ్రభాష నీలాకాశ్యము నందుకల్లు ఈశాస్త్రముద్వారా నెలకొల్పబడి ఆపస్తంబుడి యున్నది. ఈలాటి భక్తిగ్రాన్థిలు కేవలవా నిమిత్తము ఆనేక కష్టములపాలబడి నేనన్యధా మృతశీవులై యున్నాను. మీరంద్రులుగానండి మున్నెండు, నీ వారి కోర్కెనుక కేవలముద్రవిడ లావించుటగాక మనయాంధ్ర దేశభావనానందేడి నంద్రభక్తభావనానెల్లరు వారిసద్గురుపూజాద్యవ్యయము లాచరింపజేయ సాంధ్రదేశక ప్రత్యేక ప్రార్థనలు అని ఇ. పి. రామూరిగారు వ్రాయుచున్నారు

వృత్తాంతములు

రాజభక్తి:—బెంగళా నాగపూరుల్ల శ్రీశ్రీకొమార నుండు బిలాస్ పూరునందలి ఆంధ్రసమాజ తెనుగునాటక కంపెనీవారు కడచిన డిసెంబరునెల 24-వ తేదీన ఇండియన్ ఇక్ స్టిట్యూట్ ఇవనమునందు సభ్యహాజర్యులైన నాటకమును ప్రదర్శించి యందలి యాదాయములో నధికమును సామ్రాజ్య సర్వకామనిధిక విభాగ మొసగిరి.

క్రీడారూపకమైన సంఘ సంస్కరణము:—న్యాయ మూర్తి టి. సదాశివయ్యగారి కొమారునకును బాన్స్లర్ కే. కృష్ణరావుగారి కొమార్తెకు రేపు వివాహము జరుగెను. పెండ్లికోడువారు ద్రావిడులు; బ్రాహ్మణులు. పెండ్లికోమార్తె వారు కర్ణాటకులు, బ్రాహ్మణులు. పెండ్లికోమారుల డాక్టరు విశ్వ విద్యాలయమున విద్యాభ్యాసముగావించి యిపుడు చెన్నకట్టణమున ఇన్ స్పెక్టర్ ఆఫ్ స్కూలులుగా మన్నుడు.

గూడూరు శ్రీ సమాజము:—గూడూరునందొక శ్రీ సమాజమును స్థాపించు సంకల్పమున ఈనెల 18-వ తేదీన గూడూరులో క్రిమి ఉర్రంకెడ్డి చెయ్యకృష్ణమృగారు గృహము నందు విశాఖపట్టణము భారతి శ్రీ సమాజ కాన్వెన్షన్యందు గుక్రిమి బులుసు నూరమ్మగారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగినసభ లో చెయ్యకృష్ణమృగారు నూరమ్మగారిరాక, శ్రీ సమాజ స్థాపనము, శ్రీవిద్య, యిత్యాదియంశములను విశదపరచుచువనన్యసింది, నూరమ్మగారి సామాన్య అతిథులులను కొనియాడిరి

రాజమహేంద్రవరం మునిసిపాలిటీ:—రాజమహేంద్రవరమున కళాశాలయు, బోధనాధ్యసశాలయు నుండి పలుభంగుల ప్రజలనాకర్షించుటచే నచ్చట జనసంఖ్య నానాట హెచ్చుచున్నది. ఇట్టిసందర్భమున ఆనగరమందలి పురపాలక సంఘమువారు ప్రజల యాలోచనాది విషయములందు తగుశ్రద్ధ వహించవలసిన దవసరమగుటచే నిపుడుండు ఇబ్బందులను తొలగించ వలసియుండ, వార్డులుచేయుటకు మారుగ పురమధ్యమున నమరుమిల్లుల నుంచుటకుగూడ నన్నభివృద్ధినిన్నారనియు, ఇప్పటి బియ్యపుమరకలననె ప్రజలకల్బుందివిశేషముగ నుండ, మాతనముగ నిర్మింపబడు మరలవలన మరింతయిబ్బంది యేర్పడుననిపురవాసులు ప్రతిపదముకొనుచుకనుమొలు అంకికరింప బడలేదనియు, అటు మహావికము విశేషముగ న్యాపించి యొకను తగ్గవన్నదనియు యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్రప్రత్రికలో 16-12-1914 తేదీ 10 పుటలో ‘వారికథలు వారివాసులు’ అని వ్యాసమును నేను జరిపితిని. శ్రీ నారాయణదాసుగారిని పిలిపించితి మని వ్రాసినారు. వారు పాలకొల్లు వివాహమునకు పిలిపించబడగా వారు చెప్పవారి కధనినవారునని మాగ్రామములోని తెద్యమనుష్యులు పాలకొల్లు వెళ్లి కధనిని వారి నావ్యంించి ఒకరును ప్రత్యేకించి సన్నానింపక టికెట్లువేసి వారికధ చెప్పకొను డనగా టికెట్లు వూడ అరునే అమ్ముకొని కథలు వినిపించిరి. మాగ్రామము లోని వారు గానసభ నేర్పుచుటకు నందాడుగగా వారిచెప్పెదమనిరి. వారి గ్రామమునంచి తెదలు నన్నడు రు 50 లు ఇయ్యబోగా మాతెదలు రు100కి తక్కువ మొల్లును. ‘దానం దాతృవశం’ అనుమాటయెరుగనో అని సర్వాప్రసంగండు నీ కాథకవాది వ్రాయుచున్నాడు

పాలసరస్వతి పుస్తక భాండాగార తృప్తియ వార్త కోర్కెనము, అంబిలూరు:—ఈ భాండాగారము యొక్క తృప్తియ వార్త కోర్కెనము యీ నెల 14-వ తేదీ (సంక్రాంతి పండుగ) నాడు శ్రీయుత అన్నమిల్లి నాపాలకృష్ణయ్య ప్రాప్రయుటగారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగినది. ఇందుకే నిర్మించి మనోహరముగా అలంకరించిన యొక పండియంబు నేయమనికింకె నెక్కడగా పొరుగుల్ల నుండియు వారి నుండియు వచ్చిన తెదలు కల్లులు పండితులు కవులు సమావేశమైరి. ప్రార్థనలో 1-౧౦ట 20-నిమిషములకు సభాకార్యము ప్రారంభము ఆరెము. తరువాత ఆగ్రాసనాధిపతి గారు ప్రారంభపన్యాసమును చదివిరి కాన్వెన్షన్యందు శ్రీ దుర్గిరాల పూర్ణయ్యగారు తృప్తియ వార్త కవర్తయ జరిపి సభ్యులకు భాండాగారవృద్ధి తేమము, దిలిపిరి పిదప సాంఘిక భాండాగారముల యభివృద్ధికి పాటుపడుచున్న మ.రా.రా.శ్రీ, ఆర్యుంకి వెంకటరమణయ్య పంతులుగారు భాండాగార వృద్ధితేమ కొంత సభ్యులకునివేసింది. భాండాగారములు జరుల కింకను ఉపయోగిరము లగునట్లు చేయు ‘తెల్లు’ అను ఉపన్యాసమును చదిరిరి. అనెను వితరు లుగన్యసిందిరి. నాటక ప్రదర్శనము మున్నగు నానందకర కార్యములు జరిచెను. పందన సమన్వయము ఆగ్రాసనాధిపతి గారు యంభివృద్ధిపన్యాస మొనకెను నాతీయగీతముల సభ ముగిసెను ఈ భాండాగారమును స్థాపించి యప్పటికి మూడు సంవత్సరములైన యీ కొలఁదీకాలములో మీరువేసింపరి వికల్పలి వర్ణనీయము.

వృత్తాంత లేఖలు.

గుంటూరు వా రలు.

మృగసింహులిటి.

కొండా వెంకటప్పయ్య గారు.

25 నెలవరకు చందాలు చందా బాబితావలన కనుపించు
చున్నవి. లెక్క ప్రసన్నముమాత్రములేదు, కేవలము సరస్వతీ
ప్రసన్నమువల్ల బ్రహ్మజనములేదు. కాబట్టి యీ మహాకార్య
మును నెరవేర్చి, తమ కీర్తి నిలపుకొందురని నా ప్రార్థన. ఈ
పని నెరవేర్చక యే మున్యసిపిల్ చెయ్యరైక పని లోనో
తెజస్వీప్ర కాన్సిలాలో నోతమజీవము గడవ దలంచిరని, వీరు
చేసిన స్వలాభ పరిత్యాగము నిష్పయోజనము.

సివిల్ కోర్టులు.

ఇక్కడ నొక జిల్లా కోర్టు, రెండు సబ్ కోర్టులు, రెండు మున్సిపుల్ కోర్టులున్నవి. పనులు మాత్రమంత చురుకుగా జరుగుటలేదు. సబ్ జడ్జి వరదరాజులు నాయుడు గారి రీజిస్ట్రారువచ్చి చాల సంతోషములయినందున వారు మరియొక ప్రదేశమునకు వెళ్ళ గుఱూహలుట.

కలెక్టురు,

ఇప్పుడు మాకు మున్నబ్యాంకుదొర వారు కలెక్టరుగ
నున్నారు. మీరు మంచి సమర్థులు, న్యాయబుద్ధిగలవారు. మీ
సన్మతాలే అసిస్టెంటు జయంతి రామయ్యపంతులుగారు నట్టి
వారే. ఇంజనీరులవల్ల రయితులను గలిగిన నీటియబ్బందు లీ
కలెక్టరుగారు దొలగింతురని రయితు లెదురుజూచుచున్నారు.
బాపట్లతాలూకా జమాబుంది మీరే చేయుదురట. మీ స్వతంత్ర
శక్తిజమాబుంది కాలమందు చూడవలసియున్నది.

యజ్ఞము

గుంటూరు జిల్లా కోస్తా నీడను దేశాభిమానియైన గుంటూరు లింగన్న సామరసాజిగా తండ్రి రమణయ్య తాతగారి కడుపు ముసేయు బ్రతుక్కు మతో నొక గొప్ప భోజనశాలను కట్టించుచున్నారు. నిరుడు బాతరలో పడుపొంప కూడదని దాని నావుటకు విశ్వప్రయత్నములు చేసిన వారు కూడ బహుదరి యీయజ్ఞమును సహాయము చేయుచున్నాడు. బాతరను నిష్కర్షించుటకు యజ్ఞమును ప్రోత్సహించుటకు కారణమేమో ధూర్వాహ్మము. మంచినిటి కొనినట్టి నల్ల చెరువును మధ్యనున్న గట్టు మీద పందిరి చేయుటకు నంగీకరించిన మా ముగ్ధినిసిహా ప్రైర్విక గారియొక్కయు కౌన్సిలర్ యొక్కయు సహితము బ్రజలు చింతించుచున్నారు.

వర్గము

తెండుమాడుగోళానంది యీ కురు గాలి వీచుచున్నది.
ఈ గోడన గా 18-1-15- తేదీన వర్షము గురియచున్నది.
ఇది మిచ్చి సోగాకు జనము వరిగి మొదలగు పయ్యగ్గునవ్వము.
యూలి నడు సక్రమిద తాటికాయలవట్టు కయితుల కంటికంట
ను పమములు కమములు మొదలగుచున్నవి.

[illegible]

గ్రామ మునరబులు.

ఇప్పటికాలములో జీతములు అపేక్షింపక గౌరవార్థము
పనిచేయుచున్న యూనియన్ ప్రేరమనులు, మ్యూనిసిపల్
ప్రేరమనులు, క్రిమినల్ డెంచీకోర్టు మేజిస్ట్రేట్లు తాలూకాబోర్డు
మేజిస్ట్రేట్లు లోను కొన్ని యువ్యాగములవారు కొంతమంది
వెద్రమనుష్యులుగా వున్నారు. గ్రామముననుబట్టియు గల
గౌరవము కంటే నీలయం దెక్కువ గౌరవము పొనల కున్న
దనుట స్పష్టము. స్వల్ప జీతములవారియందును స్వల్ప విద్యా
భంతులయందును ప్రబలకు గౌరవము తక్కువనిన మాటకూడ
వాస్తవము. అందుచేత కొంతభర్త అయినను నీవిలు కొద్దులకే
ప్రజలు స్వల్పపు వ్యాజ్యములకయినను బోయెదరుగాని గ్రామ
కొద్దులకు వెళ్ళుట కష్టము. కావున యూనియను గ్రామ
ములలో గౌరవార్థము పనిచేయు యూనియన్ ప్రేరమను
లకును, క్రిమినల్ డెంచీకోర్టులనుచోట్ల ఆ డెంచీకోర్టు మేజి
స్ట్రేట్లులను, ఈ రెండును లేని వెద్ర గ్రామములలో జీతముపే
క్షింపక సమర్థులైన గ్రామ యువ్యాగములలో లేని యితర
వెద్ర మనుష్యులకును ఈ నీవిలుకేములు అధికారమిచ్చి, విలేజ్
డెంచీకోర్టుల వేషురచిన స్వల్పపు వ్యాజ్యములన్నియును ఈ
కోర్టులలో బహుసంతోషముతో ఎవరి ప్రోత్సాహము లేకయే
పరిజిల్చివాటలుచేసి న్యాయమును బొందుదురని రూక్షణ చెప్ప
వచ్చును. అని కృష్ణాక్షతిక వాయుచున్నది.

సమైక్య విద్యావైకల్యము.

[illegible]

డాక్టరు, డి. ఎన్. మల్లికుగారి యువస్వామి.

16-వ లేదీ సాయంకాలము వై. యం. సి. ఏ. సభా
భివక్షమున డాక్టరు మల్లికుగారు “ప్రకృతిశాస్త్రము-మతి
ము”నను విషయమున సుపర్యసించిరి. మల్లికుగారు కలకత్తా
లోని రాజధాని కళాశాలలో పండితులు. ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞుల
మహాసభా సందర్భమున చెన్నపురికివచ్చిరి. ప్రకృతిశాస్త్రము
మతిమును ప్రవచనములయి. జీవ రసాయనమును మతిము
వెల్లడించునెడల ప్రాణమునగ నేమో మత మెఱిగించునెడల
జీవనాంతమున నేమో తెలుపునెడల ప్రకృతిశాస్త్ర మట్టిమత
మును ప్రవపరచుపడాలదు. ఉష్ణము, కాంతి, విద్యుచ్ఛక్తి
మున్నగువానిని విభజించి పరిశోధించునట్లు అనుభవములు,
నిదర్శనములు. జరిగిన విషయములను పరిశోధించుట కెవకా
లేదు. పరిశోధనమే ప్రకృతిశాస్త్రమున కాధారము.
ప్రకృతిశాస్త్రమునకు జాతి మత భేదము లేనేలేదు. సత్యా
న్వేషణమునందును సత్యవిశేషతయందును సత్యసంపేదనము
నందును సత్యార్థములు జాతి మతభేదము లేనివారుగా నున్నా
ర మానవుడు సత్యమును కనుగొనలేడు. సత్యమే మానవున
కావేళియొకముగ దర్శనమిచ్చుచుండును. సత్యము విశ్వ
వ్యాపియను విషయమును గ్రహించిన యెడల మత ప్రకృతి
శాస్త్రములకు భేదమే యగుపడును. అనేకమతము లున్నను
సత్యముకు మత మొక్కటి మాత్రమే యుండునని ప్రకృతి
శాస్త్ర మెరిగించుచున్నది. అద్వితీయముగు సదేశదర్శమును
గ్రహించుట కన్ని మతములును ప్రయత్నించినవి. మత
మునకును ప్రకృతిశాస్త్రమునకు నన్యోన్య సంబంధము గలదు.
ప్రకృతిశాస్త్ర విజ్ఞానముకు మత మంతనరకు ననర్థదాయకమే
యైనది. మత సంబంధములేని పృథ్వీశాస్త్రము వాని పరిజ్ఞాన
విధియుగాగలవనవకు దేశములలో నేమి చేయగలిగినదియును
తెల్లమునుచునే యున్నది. మత పృథ్వీశాస్త్ర సమ్మేళనము
లిగిననే గాని నిర్ముక్తముగు సభివృద్ధి కలగనెరదను విషయ
ము నా దేశములవారు మరచిరి. నెడు యూరోపున జరుగు
చున్న ఘోరసంగ్రామమున కిదియే మూలకారణము. కాన
మత పృథ్వీశాస్త్ర సామరస్యము వలననే పృథుచమున
ంతిపొదముగు సభివృద్ధి చేకూరగలదు.

ద్యోగముగ గ్రహించిన వాటివలననే నిర్వహించబడినదని జ్ఞాతముయితోనుట, యుపయోగకరము. కాని, యద్యోగధర్మముల సాధారణోద్యోగికి తన కాకితపు కట్టలను చూచి తీర్మానించుటను తప్ప మరేదేనికిని వ్యవధిలేకుండా నిర్బంధములుగా వరిజ మించుట నిరుత్సాహకరము. — అని మదరాసు మెయిలుపత్రిక ప్రాయశ్చయితి

మ్యూసిసిపాలిటీల కార్యనిర్వహణము.

ఆ గానసాధివలె కాద్యనిర్వహణకమమందు వలయు
సంత శ్రద్ధతీసికొనుటలేదను దొవము నెక్కుమ్యునినిపాలిటిల
విషముమై వర్తింపచున్నదని సర్వసాధారణముగ తెలియును
ఆయదాయకమగు నితరవృత్తిలో నెక్కువయధిరుచిగలిగి య
చేయవలసి యుండుటచేత, కాద్యనిర్వహణకాద్యవత్త్య ధర్మము
లను నిర్వర్తించుట కాయనకు తగినంత యథాకాశానుకూల్యము
బండ్చవు తమ యావత్కాలమును క్రియాశక్తిని వినియోగించు
టకు వీలులేనికారణముచే గౌరవాన్ని కాద్యనిర్వహణకపదవి
సంగతించుటకు మనస్కురింపక, యిందఁలో శక్తిసామర్థ్య
యోగ్యతలుగలవార గానసాధివత్త్య గౌరవమును నిరాకరించి
యున్నారని మనమెఱుంగుదుము. తగినంతజీవులువిచ్చెడి సం
దర్భములందుకైత ముద్యోగకాల ముల్గునుటచే నుత్తములా
నికి రాకయున్నారు. శ్రద్ధపెద్దమ్యునినిపాలిటిలలో కాద్య
ధర్మలను నియమించుటవలన నగానసాధిపతుల కాద్యభా
ము తగ్గి నట్లొకొంపవచ్చును గాని, కాద్యనిర్వహణకాద్యపు
లో నొండొరులకు సంపదకపోవుటచేతను, వారిలో బల
ంతుడగువాని కాద్యములను బంహించు దనన దాయకముగా
కొనకొనుటవలనను, కాద్యధర్మలపై కొంతకటకు ప్రభు
త్వమువారు స్వాతంత్ర్యము కలిగియుండుటచేతను, కాద్య
ధర్మల శ్రద్ధలదుట నిరుపయోగముగ పరిణమించితి. ప్రస్తుత
ప్రతిబట్టి యగానసాధిపతులలో మఱియొక లోప మున్నది.
అదిగా నా సామ్యమున కవత్యమైన పుత్ర్యక శిక్షగాని
యనుభవముగాని పీడితేదు. వైతికప్రవర్తనము సందేహ
స్వరము కాకుండునంత కాలమును కాద్యనిర్వహణక కాభాధి
కారు బుద్ధ్యోగములొ క్రిరముగా నుండవలయును అప్పుడే
యనుభవప్ర్యాప్త మైకవారి భావము కాద్యనిర్వహణమందు
నిరయోగపడి పోయెజుకదమును. ఉద్యోగము కవుస్థిలు
వారి సంపన్న స్వాతంత్ర్యములొ నుండునేరి, వై కార
మును బట్టి, కాశ్యేతకాద్య ధర్మసాక్షోహ్యగులను నియ
మంపవలయుననెడి ప్రతిపాదనము సమంజసముగా లోడు
నున్నది. అని వెచ్చుకొన్న రిపార్చరులచేత వారీయుచున్నది.

జూ బు లు.

విలేఖకులకు ప్ర బంధ.

జి-హ్యనా గాన గారు, ఎక్-వి-జి-కృష్ణమూర్తి గారు, మోక్షనాథ-వేణుగోపాలరావు గారు:—ప్రకటింపఁ బడఁచుట.

ఒక పురనివాసి—చేరాల లేదు.

I

హిందీనాటకములు.

అయ్యా,

ఆంధ్రనాటకరంగమున సుప్రసిద్ధ పాత్రయగు ఈమని లక్ష్మణస్వామిగారు పరలోక గతులైనప్పుడు ఆహ్లాదాన్ని పూర్తి చేయుటకు ఆంధ్రదేశమున మరియెవ్వరు లేరుగా! యని అందరు చింతించిరి. కాని యిటీవల గుంటూరులో శ్రీ ఆంధ్ర నేషనల్ థియేటర్ వారివలన రెండుమారులు పీష్టా నారా యణగార్లువధ ప్రదర్శింపబడినవి. దీనిలో బరంపురం వాస్తవ్యులగు నిర్మల నరసింహభట్టుగారు మోదరాలి వేషమును, బల్లారి వారగు డాక్టోరి నరసింహరావుగారు రఘునాథరావు వేషమును, బండరు నివాసులగు కోవి నీతయ్యగారు ఘమేశ్వరి సింగు వేషమును, గుంటూరు వాసులగు చేగు వరదరాజుగారు నారాయణరావు వేషమును వేసిరి. నరసింహభట్టుగారు ఆనందీబాయి వేషమునుగూడ వేసిరి. వీరమోదరాలి వేషము నిర్దష్టముగనున్నది. రంగమువైదిలిచి అభివ్యంతులవృద్ధుడు నిజముగ ఎవరైన మునులినామోయి యీ వేషమును వేసినాడాయని ప్రేక్షకులు తలచిరి. ఆనందీబాయి వేషము వేసినప్పుడుగూడ గయ్యాళి యగు శ్రీవలె అభినయించిరి కాని అభినయము కావలసినదానికన్న ఎక్కువై రసాభాస మయినది. ఇక కోవి నీతయ్యగారు వీరికి లక్ష్మణస్వామి గారి యంతటి హిందీభాషాభాసము లేఁబోయినను, చక్కగనే నభినయించిరి. నారాయణరావు వేషధారి వివరీకమగు భాషాభాసమును ప్రదర్శించి చక్కగ అభినయించెను. ఇతనికి బంగా రు పతకము బహుమతిచేయబడినది. తక్కినవారుగూడ ఒక మోదరూ బాగుగనే ప్రదర్శించిరి. మొత్తము మీద నాటకము జయప్రథముగానే యున్నది. హిందీనాటక మలగూర్చి మాట్లాడుచు వెదురుమాడి వేషగిరిరావుగారి మాట మరరాదు. మీరు ఒకమాటు బొబ్బిలినాటకములో మోదరజంగు వేషమువేసి మదరాసులో అభివ్యంతుల వీరిప్రదర్శనమునుగూర్చి పొగడ్త కావలెను కాని వేరువిధముగా పల్లెటూరులో అనాటకు పిలులేదు. ఈ రహస్యము భాషలో నున్నదో ఏమో? హిందీభాషలో వేసిన నాటకములు అంతలో రక్తికట్టి ప్రేక్షకులను ఆనందింపజేయును. రాద్రరస ప్రధానములకును, వివాదనాటకములకును తెలుగుకన్న హిందీ భాషయే తగియున్నదని నా అభిప్రాయము.

తెలుగు కుత్సవాడు.

II

మోసగాడు.

అయ్యా,

ఇటీవల ఒకడు కవులవరమునకు వెళ్లి, తాను పితా పురము రాజాగారి కాలేజిలో కొంతకాలము హిస్టరీ ప్రాఫె సరుగను, తదుపరి రాజమండ్రి క్రైయినింగు స్కూలు ప్రధా నాపాధ్యాయుడుగను పనిచేసి, తుదికు ఒంగోలు తాలూ కాకు స్కూల్లో గూవర్ నైజరుగానుండి నూటయేబదిరూపాయలు వేతనమును బొందుచుండ, తనభార్య పుత్రులు మూడు దినములలో కలరా దేశకాహంతి యొందియ్య, తనయొక్క మూలధనము ఆరువేల రూపాయలను అరబల్ నాటు కంపెనీయందు గోలుపోయిననియు, అంతట మతిస్థి మితములేక ఆపదవిని వదలి దేశద్రుమియై గుడివాడ కవుల వరము మధ్య మార్గముచే బడిపోవిననియు తన యొద్దనున్న పది రూపాయల కరెన్సీ నోటును యిరువదిరూపాయల రొక్క మును జేయించియోగమును, పండ్లెండు రూపాయల వెలగల చర్మపు సంచియును, కోటును కొన్ని వస్త్రములను యెవరో యపహరించిననియు, మరచటి దినమున తల్లియొక్క కిడ్నీ మనియు, గడ్డవలేటి గ్రామములో భోకలకు చెప్పినచ్చితి ననియు, ప్రస్తుతము తనకన్న యేమియులేదనియు చెప్పినందున యుదారణభావు లాకిరు రెండురూపాయల నొసంగిరి. అంత నొక గంటకాలమునకు మద్యపాన మయ్యెడై గ్రామ మునను కచ్చేరియందు ఆనంద సాగరమున నోలలాడుచుండె. మీరు హూణభాషను చక్కగామాటలాడగలరు. తులమువెదివలదు. నుమారు వివడుగుల పొడవు. బక్కి పలచనగా నుండెదరు. చామనచామ. గోమృదయంతి రోజములు. పావులకు సాయా న్యునివలెనే యుండును. తమయొక్క మేల్గునిం నేలనూతుల నారాయణ మూర్తియనువారు కాకినాడయందు పితాపురము రాజాగారి కళికాలయంపు యంట్. ఏ. చదువునున్నదనియు నీతిడు చెప్పెను వీరిచరిత్ర యెవ్వరినైన తెలిసినయెడల యీ పులికా ముఖమున తెలుపుబ్రాహ్మణులు. వీరి వేషములుగారు కళికాలయందున్నది లేనిగూడ తెలుపుబ్రాహ్మణులు.

కవులవరము. మల్లెల. నాగేశ్వరరావు.

III

గుంటూరు యజ్ఞము.

అయ్యా,

మా పురమందు రామస్వామి రమణయ్యగార్లుగారు ఈవారములో యజ్ఞమునుచేయఁ బూనుకొన్నారని మీ చదు వరులకు తెలిసియున్నది. గుంటూరుపుర మిదివరలో ఆస్థాన ద్వయమునకును సంఘసంస్కరణాభివృద్ధికొరకును పాటుపడు చున్నదని విఖ్యాతిఁ జెందియున్నది. ఇప్పుడు యజ్ఞమును కూడ చేయించినదని కీర్తిచెంద నున్నది.

హిందూ సహిత యజ్ఞమునకును, వేద వోదిత మైన హిందూమతమునకును సంబంధములేదని బోధించ నవసరము లేదు. మన కాస్త్రము లిప్పుడు “ఆహింసా పరమోధర్మ” యనియు, నిష్కామకర్మ శ్రేయస్కరమనియు నొకొకకా ణించుచున్నవి. హిందూతో కూడుకొనిన కర్మలన్నియు వేద వాక్యాముల; అనార్య సంపర్క జరితముల; వాపహేతు పు. అవి యాచరింపవారు ముక్తమా గులు. ఇటువంటివి 1915 సంవత్సరానిన కూడ జరుగుచుండుట మ. సంఘసంస్కరణాభివృద్ధి వెనుకముఖముగాబోవ ప్రయత్నించు చున్నదనటకు నిదర్శనము. అందులో గుంటూరు పురములో వ్యతిరేకాభిప్రాయ మంతగా లేనట్లు కనుబడుట చాల చింతనీయము.

గతవర్షమందు ఈగ్రామమధ్య జాతరలు జరిగినప్పుడు ఆకాశము విరిగిపడిట్లు ఉపన్యసించిన మహావచనలేమై? అందులో నడుముకట్టుకొని పీనులందు జంతుహింస కూడదని బోధించిన దయామయలగు కాస్త్రులవారి కుమారరత్నము లింగనసోమయాజి, బి. ఏ. వి. ఎల్. గా రెండున్నా? వారమురోజులక్రింద కాస్త్రులవారు తాము యజ్ఞముచేయ మానివేసినామని వదంతులు కలుగజేయుట విని వారికుమారుని యొత్తిడివలన ననవొని, సంతోషించితిమి. తిరిగి యాగభిక్షకు బయలుదేరినారని వినుచున్నాము. కాస్త్రులవారి గుణసంపత్తి గుంటూరు మండల వాసులందఱకు తేటతెల్లము. వారు మానివేసినయెడల వారికిమి లోటుండదు. తిరిగి యాలోచించె దరు గాక. జంతుహింస మానివేయుదురుగాక.

యవజనులలో కొందరు కాస్త్రులవారికుమారులు తమ స్నేహితులనియు, ప్రముఖులు కొందరు రాజోవు మ్యూనిసిపలు కాన్సిలు ఎలక్షనులో అగ్రహేతుల ఓట్లు రావనియు, నితరులు వెద్దలందరు మానము ధరించినప్పుడు మరేమనియు ఊరకున్నారు. దేశాభిమానియు ప్రతిభుజించ సాహసించి నది కాదు. మ్యూనిసిపాలిటీవారు మట్టుకు మహాపకారము చేసినారు. గ్రామజనులందఱు విశ్రాంతి తీసికొనుటకు వెళ్లు నట్లు చెప్పకట్టుకొన మాన్యుమనవకు పట్టు కూడ పోకుండ నండునట్లు యాగ కాల నిర్మించుటకు అధికారమిచ్చి నారు. భోక్తలందరికి భోజనీలో ఎంగిలిచేయుట ప్రత్యక్షము చేసికొనుటకును, చెరువులో కాల్యకండీయంబులు నివర్తించుటకును, సునానముగా నుండును. గ్రామ పారిశుధ్యత ఎవరేమి పట్టి? వేదాంతం.

IV

ఆంధ్ర రాష్ట్రము-కామస్వీలుపత్రిక.

అయ్యా,

ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రమునుగూర్చి కామస్వీలు పత్రిక ప్రాసివాసి చిట్టచివరకు రాష్ట్రవిభజనలం దాచార ప్రతిష్ఠా మర్యాదలు గమనింపఁదగినవని వ్యాసమును ముగించియున్నది ఆంధ్రులయొక్కయు వ్రావిడులయొక్కయు నాచారప్రతిష్ఠా దికములు భిన్నములుమాత్రమే కాక పరస్పరవిరుద్ధములగుట సర్వవిధితము వివరములొద్దప్పటికి తోచు కొన్ని విషయము లుచే గొనుట యీ జాబయొక్క యజ్ఞము. ఆంధ్రులు మరణాశాసనముగా వెల్లుకొను గంధపువ్వులు వ్రావిడు లు సర్వసాధారణముగా వెల్లుకొను తిలకము. ఆంధ్రుల వెండ్ల పాలకులు వ్రావిడులకు శతవాహనములు. ఆంధ్రులు పొగచుట్టు కాల్యుట వ్రావిడుల కసవ్యాము; వ్రావిడులు పొగకు నను లుట యాంధ్రుల కసవ్యాము వ్రావిడు లారవైచి నుడ్డకట్టు కొనినతరువాత దేశగతియు త్రిగినను మర యేమిచేసిన విషయము వారి కామడి మడిగా నేయుండును; ఆంధ్రుల కవియేవి యు పనికిరావు, తిరిగి శుద్ధిచేయుటలే వేట మడికట్టుకొన కలయును ఆంధ్రులు మొత్తముమీద సంస్కృతి ప్రియులు; వ్రావిడులు,పరాయణత్వముకన్న నలవమేయధిక మైనను, మొత్త ముమీద పూర్వాచారపరాశయలయొ చెప్పవలసియున్నది. వ్రావిడు లుంధ్రులను వైశ్యక కర్మములందు వ్రావాహ్మణము నిమగ్నమైనారు; ఆయాచార మాంధ్రులకొంగుటకు వివరత ముగియెను.ఆంధ్రవ్రావిడులకు వస్త్రధారణపద్ధతికూడ పర స్పరవిరుద్ధముగ నుండును. వారికిని వీరికిని పాక్షికజాత్యుక్తులు వేలు; వివాహసంబంధములే వు. వ్రావిడులకు ల వృత్తిని ఆంధ్రకుండును నీచముగా నానును. ఈవిధమైన యాచారభేదము లుండ, ఆంధ్రులు తా మొకానొకప్పుడు వ్రావిడురాష్ట్రమునంతయుగూడ వేలిలిపిని ప్రతిష్ఠగా చేస్తూ కొందురు; మిమిల్లుకు మమ్మేలుచున్నారముకామా యని

వ్రావిడుల ప్రతిష్ఠ. ఆప్రతిష్ఠామర్యాదలకలకునుపో? ఇట్టి పోస్పర విరుద్ధాదర్శములుగల యాంధ్రులను వ్రావిడులను ననుష్ఠిగా నంగునెడల, ఆంధ్రజాతిగాని, యాంధ్రుల నణగఁ ప్రొక్క హిందూదేశీయతగాని, యెట్టి భిన్న భిన్నాంశలతో యాలోచింపఁదగి యున్నది. ఒక యువవిలేఖకుడు.

V

మధుపానము.

అయ్యా,

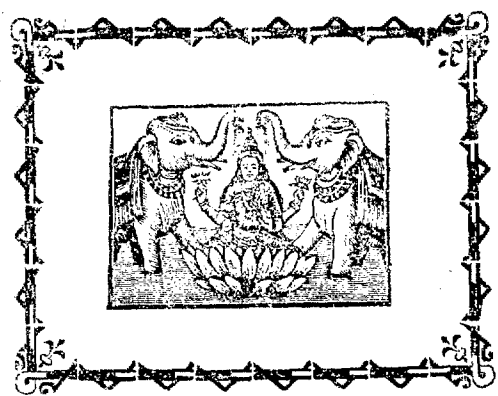
రామకృష్ణాద్యవార పాదరజముచే పరిత్రమై వసివృ వాలభిల్యాని సంయమిబ్బందముచే సంస్కరింపబడి ఆగ్రయహా జనలచే వెలుగొని యవనికి నాయకత్వంబనదగు భరతఖండ మునందు ఆర్యులలో నాలుగవ తెగవారైన నాయనివంశజులు (నాయుండ్లు, హాలాచాన విబ్బంభణముచే నభోగతి పాలగు చుండుట నందఱు తెలిసిన విషయమేగదా.అలోచించి చూడ నందు నీవక్షమాత్రము లాభములేక పోవుటయే గాక అవి సర్వ నష్టములకు కష్టములకు నాలవాంబులగుటయే గాక దేశమును క్రమముగా క్షీణింపఁజేసి సమస్తకూల్యాధులకు జన్మభూమి గాఁజేయును.ఈవిషయమెవ్వ కెక్కిఁ ఆయుర్యైవ,యనాని ఆంధ్రులు వైద్యభివృద్ధి మొనోలేబాటి చెప్పియున్నా రు. అంగముభ్యముగా నీ నీకింద్రాబాదుపురమునమానాయుల్లో లో నీమధుపాన దురభ్యాసమంతురించి మహావృక్షమై చేకఁ చేసి వేరుబారి యుండుటయే గాక శ్రీల యందునను పాడ నూపి యున్నది. తాము యావహాధూతము యొక్క వాతఁ బడుటయేగాక పురుషులు, స్త్రీలును, పసిబాలరను, బ్రతిమాలి యను భయవెట్టియును త్రాగించెదరని వివకచ్చెడినీ. అయ్య యో! వీరల కొంపలుపాడుచేసికొని ద్రవ్యమువెచ్చించి మద్యపానమును విషమును నేకరించి తామును తమదార పుత్రాదులును తెగద్రావి వివాశనముగుచున్నారు. తమకీటిదురభ్యాస మున్నను సరియేగాని తమ సంతానమునకును ఇట్టి దురభ్యాస మును బ్రతిమాలియు వెదిరించియు యెలంగరవెదరో దురూ హ్యము. నాయుల్ల యిండ్లలో పురికొని యపకర్మలకును మద్యమును విందుకువచ్చినవారికి విరివిగానిచ్చి తృప్తిసేయక యున్న యమర్యాదట అడిగె! మధుపానమును వెనుభూతమా నీమహాశక్తి మానాయుల్లయందుఁ బ్రవేశించి వెనుపాములఁ బెట్టుచుందేవిగదా. ఈపాతువులను బట్టియే మానీకింద్రా బాదుపురమునరాజభిధులలోను సంకగిండులలోను రెండుమూ డిండ్లను నొకకల్లుదుకాణమైనను నారాయదుకాణమైననుతెప్పక కాన్పించు చున్నది. దయామయుండగు భగవంతుడు మానా యని వంశజులను యీ క్రూరభయంకర భూతపువాతనుండి రక్షించుగారి! నాయనివంశజుడు.

ప్రజా చిహ్నము.

కీర్తిశేఖరెక యాంధ్రపండితులగు బ్రాహ్మ మహామహోపా ధ్యాయ కొక్కొండ వేంకటరత్నము పంతులుగారినిగతించి రాజమహేంద్రవరపాుల వివాదమున, గృతజ్ఞతయు తెలి బుచ్చుటకై బురమండర నభ్యులకతుమునను, శ్రీవీరేశలింగ వసురాయ పుస్తకభాండాగారముల పక్షమునను, గోదావరీ హిందూసమాజక్షమునను, ఈవెల 18వతేదీ బుధవారము సాయంకాలము 5¹/₂ గంటలప్పుడు పురమండరమందు మ. రా. రా.శ్రీ న్యాపతి సుబ్బారావుపంతులుగారి యాధిపత్యమున మహాజనుల సభనూడి యీ క్రింది తీర్మానములు గావించిరి.

1 క తీర్మానము.

వేంకటరత్నము పంతులువారి జ్ఞాపకార్థముగ ఆయన తైలవర్ణచిత్రపటమును రాజమహేంద్రవరము నందలి దొగతనము వారి కళికాలయందు స్థాపించుటకును, వా కుటుంబమునకు కొంత ద్రవ్యసహాయము సుల్లుటకును, భగమును గూర్వకల యునని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. ఉపపాదకులు—వడ్డూరు ను వ్యాపారముడుగారు. ఆమోదకులు:—చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు. బలపరచినవారు:—తల్లూ ప్రసాద మూల్యనారాయణ గావుగారు, పుల్లెల శ్రీరామకృష్ణగారు. వైతీర్మానము నాచరణమునకు చెప్పుటకై భగమును నేకరించు నిమిత్తమిక్రింది సభ్యులు సంఘమున నందుకట్టు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. వివాదావస్థానూరు దురుశ్చేటి శేషగిరిరావు పంతులు గారు, ములుకుట అయ్యతీరామయ్యగారు. న్యాపతి సుబ్బా రావు పంతులుగారు, రావుమహస్వారు చిత్తిపు వేంకటాచలం పంతులుగారు, గంటి లక్ష్మన్నగారు, బాగు శ్రీరామ నరసింహ రావుగారు. చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు, మడియం శీతాగా మా రావుగారు(జూబిల్ రీడింగరూము కార్యదర్శి)కొవ్వకొండ లింగమూర్తిగారు,వీరేశలింగ పుస్తకభాండాగార కార్యదర్శి) ఆంధ్రకి సభ్యనారాయణశర్మ (రమరాయ పుస్తకభాండాగార కార్యదర్శి) బోడపాటి రామలింగముగారు (గోదావరీ హిందూసమాజ కార్యదర్శి.) ఈ సంఘమునకు కార్యదర్శులు:— 1. శ్రీపాద వేంకటేశ్వరగారు. 2. ఆంధ్రకి సభ్యనారాయణ శర్మగారు. ఉపపాదకులు:—గంటి లక్ష్మన్నగారు. ఆమోదకులు:—బాగు శ్రీరామ నరసింహ రావుగారు.

ఆంధ్రవత్రిక

1915 వ సం॥ జనవరి నెల 19 వ తేది

మంగళవారము.

మనరైతులు.

కడపటి ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞుల సమావేశసమయమున వ్యవసాయశాస్త్రమునుగురించి హైందవ పరిశోధకులు కానరాకుండుటకు మన గవర్నరు ప్రభువుగారు వగవులు తెలియజేసిన ప్రాసిమిని. హైందవులు లేకున్నను కొందరైరోపియనులు అందు ముఖ్యముగా డాక్టరు హార్లొ ఎస్. మాను గారు మనవ్యవసాయ సంబంధవిషయములను శాగ్రూహకతతో విమర్శించి సానుభూతితో సభిప్రాయముల నిచ్చియున్నారు. వాఁయునన్యాయము మరియొకచోట ముద్రించెడిది. అందుగొనిసంగతులు హైందవుల కొకవిధముగాను, మనప్రభుత్వాధికారమునందును వైరోపియ సభికారుల కొకవిధముగాను, క్రొత్తలని చెప్పవచ్చును. మనకు క్రొత్తలగుటకు కారణము, అవి విరోపియనులగు డాక్టరుమానుగారి నోటివెంబడి వచ్చుటచేత. మనప్రభువులకు క్రొత్తలగుట కారణము ఆ విషయములలో కొన్నిటిని మనప్రముఖులు పలుమారు నెక్కిచెప్పుచున్నవారు గమనించియుండకపోవుటచేత. మనలోని కొందరు విద్యావంతులుగూడ ఒక్కవిషయమునమాత్రము ఈరెండవతెగవారితో జేర్చవలసియున్నారు. విరోపియను అధికారులేమి అసభికారులేమి మన నాయకులేమి విద్యావంతులేమి మన దేశములో వ్యవసాయాభివృద్ధి కాకపోవుట రైతుకుగల ఆజ్ఞానము మూలముగాను, పూర్వాచారపరాయణత్వము మూలముగాను, సమసమ్యక్మున నుండువారు, కొంతవరకు ఈసమ్యక్మునకాధారము లేకపోలేదు. మనరైతు లోకములోని నాగరకదేశముల రైతుతో సమానుడు కావలసినచో నింకను నెన్నియోమమగు లతడు విద్యావ్యాపనందవలసియున్నాడు. ఎన్నియో మమగలు ప్రవృద్ధియందు ఆశకలవాడు కావలసియున్నాడు. కాని డాక్టరు మానుగారు చెప్పు రీతిని ఆతడు సహజముగా నంత మొరకువాడు కాడనుటమాత్రము సత్యము. మనరైతు నిజముగా సమయమునకు బద్ధుడయి ప్రాతపక్షతులతోనే పోరాడుచున్నాడనుట డాక్టరు మానుగారి యభిప్రాయము. అయినను నీ ప్రాచీనాచారపక్షపాతము అభివృద్ధి కంతరాయమనియే వారి నిర్ణయము. డాక్టరు మానుగారు మనదేశమున వ్యవసాయదారునకు ముఖ్యమగు నవసరములను కొన్నిటిని నిరూపించినారు. ఈదేశమున వ్యవసాయదారుడు సాహసముకలవాడేకాని యిదివరకు నాతనికి వ్యవసాయమార్గములను బోధించినవారి లోపము వ్యవసాయాభివృద్ధికి విరోధకమయినది. ఈదేశపు భూసారస్థితి ప్రత్యేకస్వభావము కలదగుటచేత పరిశోధకులు ఇచ్చటి వారై ఇచ్చటి పరిస్థితులను గణించి పనిచేయక పోవుటచేత పరిశోధనలు నిష్ఫలములయినవి. అందుచేతనే మనకావలసినది స్వదేశీయ వ్యవసాయశాస్త్ర

పండితుల పరిశోధనాపాటవమునుట డాక్టరుమానుగారి మతము. ఇట్టి మేము గవర్న మెంటువారి వ్యవసాయ కళాశాలనుగురించి వ్రాయునప్పుడు తెలియపరచిన సంగతులనుబట్టియు ఇతర గవర్న మెంటు ప్రకటనలనుబట్టియు ప్రభుత్వమువా రివిషయమున కివిచ్చే వినిచేయుచున్నారనుట మాచదునకు విడితమయియుండకలదు. ప్రభుత్వము వారు ప్రారంభించిన పనికి ప్రజలు దృఢి నెరవేర్చినే తప్ప నిట్టి విషయములలో ఫలముండదు గనుక మనవిద్యావంతులు పెట్టుడు ప్రభువుగారి వాక్యములను స్థాపకమునుకొనిమన దేశపు పరిశ్రమలలో నెల్ల నుత్తమపరిశ్రమయగు వ్యవసాయము నక్షమున చాటువడుచురు గాక యని విశ్వసించుచున్నాము. పెట్టుడు ప్రభువుగారును తగినసలహాలను గొని విద్యార్థివేతనములను విడివిగా నిచ్చుటచేతనో మరి యితరవిధములనో మనహైందవ విద్యావంతులు వ్యవసాయ శాస్త్ర పరిశోధకు లగుకల్లగర్తురనియు నమ్ముచున్నాము. డాక్టరు మానుగారి తర వ్యబలతర నిరోధములున్నవి తరువాత చెప్పినను వారికి మొట్టమొదట తట్టినది మూలధన రాహిత్యము నలన కలుగు విరోధము. ఈనా మన రైతు బీద పడి యుండుటచేత తటస్థము ననర్థము. ఇట్లు బీద బడుటకు కారణము లేవనను కావచ్చును. వాని వివర మిట నవసరము. ఒకవేళ అప్పుతెచ్చుకొని పనిసాగించు కొందమన్నను ఆపనినివిడివిగా చేయుటకు తగినంత యప్పుకు రయితు నలంకిగాడు. సాహుకారువద్ద వడ్డీ తీర్చుకొనితములు. కావున దేశదేశమును కోరువారందరును రైతు బీదత్వము మానుటకును, ఆతనికి ద్రవ్యము విస్తారముగా తక్కువ వడ్డీకు చేకూరుటకును, మార్గములరయ వలయును. మూలధనాధికారులు 3, 3½ లకు ప్రభుత్వము వారి కో 4, 4½ లకు పాశ్చాత్య నిపులకో అప్పులిచ్చు కొనుచున్నారు. లేదా సమయము దొరకినప్పుడు రైతును చిక్కించుకొని భూమిని కొని ఆతనిని తమకూలి వానినిగ చేసికొనుచున్నారు. ఇందునకు కారణములేక పోలేదు. మన దేశమున గల అమరకపు పద్ధతిచే ప్రతిరైతునకు గల భూవిస్తీర్ణము దినదినమును విభాగములచే సంకుచితమగుచున్నది. కావున నాతడు మానిగల పూచీ మిక్కిలి తక్కువ. ఒకవేళ ద్రవ్యమేదో యొక రీతిని సంపాదించ గలిగినను విస్తారరీతిని దాని నుపయోగించి యభివృద్ధిమార్గముల నరయట కాతనికిగల భూవసతిచాలదు. ఈ కారణములచే పాశ్చాత్య వ్యవసాయకుడు 24 తూముల గోధును పైరుచేయుచోట మనరైతు 8 తూములు అధవా 10 తూములు పంటచూప కలుగుచున్నాడు. అమెరికాలో ఎకరమునకు 22) పౌనుల ప్రత్తిపండుగా మనదేశలో 75 పౌనులు పండుచున్నది. ఇతరదేశములలో ఎకరమునకు చెరకు 2 టన్నులగుచుండగా మనదేశములో ఒక్క టన్నుయగుచున్నది. ఇట్టియనర్థఫలములనుగలిగించుచుండుకారణములను అపనియింపగల ప్రతికారములేనేలేదా? లేకవమైనది? మనవిద్యాధికులును ధనాధికులును నగువారు పూనుకొనవలెనుగాని. రైతెచ్చు పంట గలదో అచ్చట సంతయు పరపతి సంఘ మేర్పరచవలెను. రైతునకు సంఘభావము, పూచీ, తమంతట తామేవచ్చును. పరపతి సంఘమునకు ద్రవ్యమును సెంట్రలు బ్యాంకుల మూలముగా నిచ్చి మనధనవంతులు పై చెప్పిన యన్ని కార్యములును సఫలము చేయవచ్చును. అప్పుడుగాని మన ప్రవృద్ధియ మన ధర్మమును మన మొనర్చిన వారముకావలము. డాక్టరు మానుగారు రైతుకు అత్యంతవసరములలో సత్యంతవ

సరమగునది. మరి యొకటి కలదని నుడివిరి. అది నీటిసనతి. దానిని లిగించుటకు ముఖ్యముగా ప్రభుత్వమువారే యుత్తర వాడులైనను వైప్రొత్తిహవలు నెలకొనినయెడల నదియు సులభతరము గానచ్చును. బహుకాలము క్రిందటినుండియు మన ప్రముఖులు నీటిసనతులను కలిగించుట ప్రభుత్వమువారికి మొదటిపనియని ఘోషించుచు నేయున్నారు. బహు కాలమునుండి ప్రభుత్వమువారు నీటిసనతులకు రెండవ స్థానమునిచ్చి రైల్వేవనులను ఊరక పెంచుచునే వచ్చుచున్నారని వివేకమంతమును నీవిషయమును విమర్శించుటలోనే గడపిన క్రియత వాచావంటి వారు మాటి మాటినిరైల్వే నిర్మాణము ప్రభుత్వమువారికిని దేశమునకును నీటిసనతుల నిర్మాణముత యపకారికాని లాభకారికాని కాదని యుద్ధోపించుచున్న ఆ ఘోషమున ప్రభుత్వము వారి చెవికి ఎక్కియుండలేదు. దేశముయొక్క లోభాగముల వ్యాపార వ్యవహారములను విదేశ వ్యాపారముయొక్క సౌకర్యార్థము చేపులు చేరుటకును దేశమెల్లడలను మంచిరైల్వేలు అత్యవసరము లనుట సత్యమేకాని వాని పెంపుకోకూడ దేశముయొక్క యుత్పత్తులును సమానముగా నభివృద్ధికానినో వానికి లోపలను బయటను గిరాకి హెచ్చగుటచేత వెలు ఉత్పత్తులగుదేశమునే అపరిమితములయి పోవును. మన మెగుమతచేయు పదార్థములు ముఖ్యవసరములై దిగుమతిచేసి కొనుగది గార్హ మూతములగుటచేత నిగోగార్హనస్తులను దేశములోని చతురమతులగు భోగపును అనుభవించుటయు అందువలన నగుదారి ద్రవ్యమును ఏమియెరుంగని రైతు తలదాల్చికొనుటయు తటస్థించుట సహజము. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు క్షేతీవల ప్రకటింపించిన "నెలలవిచారణ" లో తదధికారులు గానుండిన దత్తాగారు చేసిన నిర్ణయమును ప్రభుత్వము వారెంత విమర్శింపజూచినను ఆనిర్ణయము మాత్రము శాశ్వతమగు విషయము. అదిమాకు సహకారి. కడచిన 15 ఏండ్లమున దేశమున సభివృద్ధియగుచుండు జనసంఖ్యతోను ఈదేశ పరదేశముల గిరాకితోను సరిపడు నట్లు ఇచ్చట భోజనసామగ్రి వృద్ధియగుచుండలేదని వారు వ్రాయుచున్నారు. మనుష్యులిద్దరైనగిరాకి హెచ్చైన ఒకటికి రెండుగా పంటకన్నించిన కదా దేశము ఆటుకొనగలదు! ఒక గడ్డిపోచ పండించు నెలను రెండు గడ్డి పోచలుపండునట్లు చేయునది నీరు కాక మరియేమికాగలదు. దత్తాగారి నిర్ణయమును తమరిపోట్లలోనే కనిన పిదప మహాశాస్త్రానుభవముగల డాక్టరు మానుగారి యభిప్రాయము వినిపిడప, నీదేశపువ్యవసాయము నందేసర్వాభిమానములు గల మన ప్రభువులు ఇప్పటికైనను తమ ప్రాచీన పద్ధతులను వదలి ద్రవ్యములేదు ద్రవ్యములేదని నీటిసనతుల నిర్మాణములను దూరదూరము తోచివైవక రైల్వేభారమును కొంత డించి కాలువలను త్రవ్వించుటయు నీటివలపారంభమైన బోరింగుపద్ధతిచే బుగ్గబావుల త్రవ్వించుటయు చేయ సమకట్టి త్వరత్వరగా నీటియూధారములను పుష్కలముగా నెలకొల్పుదురా?

క్రీడితేషులైన కొక్కొంక వేంకటరత్నకవి గారి స్మరణ చిహ్నము నొకదానిని రాజమండ్రి కళాశాలలో నెలకొల్పు నిమిత్తము రాజమండ్రిలో న్యాయతి సుబ్బారావుగారి యధ్యక్షత క్రింద సభజరిగినది. తగిన తీర్మానము లొనర్పబడినవి. పని ప్రారంభముగాగలదని నమ్ముచున్నాము. ఇటీవల నీసగరమునను రాజకీయ కళాశాలలో మి. రా. వావిలకొలను సుబ్బారావు పంతులు గారి సభ జరుపుట కేర్పరచియుండి తగినంత మరది చేరమిచే

విరోధామహాసంగమము.

ఇంగ్లాండు

తుపాను—మర్దు మునుగుంట.

4 లండను జనవరి 18:— ఈ వామూలో దొరతనము వారి కాపలానాన ఒకటి తుపానువలన మునిగిపోయినది. 12 మంది చనిపోయిరి.

మరల ప్రయత్నింప నున్నారని తెలియుచున్నది ఇంకను దినము నిర్ణయముకాలేదు. పంతులుగారి యుద్ధే మిచ్చటిసభలో ఆంధ్రదేశమునకు సంతతి కని నుత్సాహకరమగు కవిరత్న స్మరణ చిహ్నము నేర్పరుప వలెననుట యని నమ్ముచున్నాము. అది యే ఈనగరమున చేరునభకు న్యాయముగు కర్తవ్యము. ఈ పర్యాయము సభాదినమింకను నిర్ణయము కాకముందే ఇదే హెచ్చరించుచున్నాము. కావున మాయాంధ్ర నాదరులు కడచిన సారివలె నిలచిపోక అందరును చేరి ఆంధ్రదేశమున నిజమగు విద్యాభక్తి కలదనుటను ప్రకటించి రత్న కవిని గౌరవించుటచే ఆంధ్రమాతను గౌరవించి యామను కొంతకు కొంతయోదార్పెదరు గాక యని విశ్వసించు చున్నాము.

ఆంగ్ల మిత్రమండలిలో అధినివేశములకార్య దర్శిగానుండు హార్కోర్ట్ గారు ఆస్ట్రేలియాలోని ప్రభుత్వములకు హైందవ పౌరత్వవిషయమున నిటీవల నొకసలహా యిచ్చినారు. హైందవు లీయద్ధతరుణమున మిక్కిలి యుదారభావమునను నెక్కుడు సామ్రాజ్యభక్తితోను తోడ్పడినదాని నాలోచించి వారు ఆస్ట్రేలియాఖండమునకు వలసపోవుటలో పడునిర్బంధముల తొలగింపవలసినదని హార్కోర్ట్ గారు తెలియజేసినారు. ఈసలహాతోకూడ మన రాజప్రతినిధి హార్డింగ్ ప్రభువు ఇండియా శాసననిర్మాణసభలో హైందవులకును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములోని ఇతరజాతులకును నుండదగిన పరస్పర సమానత్వమును గురించి నుడివినవాక్యముల రిపోర్టును పంపినారట! మనపక్షమున మనము కొంత దూరము అభిప్రాయము నెరుకపరచినయెడల అధినివేశములవారును తగినవిధమున సంప్రతింపునకు రాకపోరు అని అప్రభువు పత్రికనమాటలను అధినివేశములవారు స్థిరపరతురుగాక!

అమృతబజారు ప్రతిక ఇటీవల నొకచిత్రమును కేను నుప్రకటించినది. సభానుఇంగ్లీషుమనుప్రతిక కార్యాలయములో నేవకుడు. అతడు అరము తుక్కు కాగితములును రెండసినపుముక్కులును దొంగిలించెనట. కలకత్తా ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు అతనికి మూడుమాసముల కఠినశిక్ష విధించినారు. శిక్షించుట తప్పని యెవ్వరును ననరు. మేజిస్ట్రేటునకు దొంగతనమునకు రెండేండ్లశిక్ష వేయవలయునని సభాకార మున్నదని యంద రెరుంగుదురు. కాని దొంగయొక్క స్థితిగతులను సాత్తు మొత్తపు పరిమితిని ఆలోచింపక కాన్యమూని శిక్షించుట దోషిని సంస్కరించుటకు సహకారిగాక అతని నింకను దోషమున ముంచుటకు కారణమగును. రానురాను దోషులను ద్రిప్పటకు సాత్తవనధతులు త్రమములను సభిప్రాయము అంగీకృతమగుచు న్నుది. అట్లుండియు నిట్టిశిక్షను వినవలసినవచ్చుట కొంచెము విధిమానమాము.

ప్రాన్సు

పరామితాధికారుల ప్రకటన.

జర్మనీవారు వెనకకుపోవలసినవచ్చుట. లండను, జనవరి 17:— పారిసు- కేటి మధ్యాహ్నము మిట్లు ప్రకటించెను. హార్కోర్ట్, లాంబార్ట్ ట్టిక్ ప్రాంతముల మనము ముందుకుపోవుచునే యున్నాము. మన ఫిరంగులు జర్మనీవారిని నెల్ల యిసుకల్గియు నాటి రెండువందల మిట్లు దూరమువరకును తిరుకందెనుట విడచిపోవుటలేని అచ్యుతమైత్రమునందు రెడార్డును స్వస్థముగావించెను. సెంటుజార్డ్ కి దక్షిణముననున్న శత్రువుల కట్టడములవైగూడ చని ప్రయోగింపబడెను.

ఫిరంగి యుద్ధములు. బ్రెస్టు, లావానీ, లెన్స్ లకర్ల ఫిరంగియుద్ధములు జరిగెను. బ్రెస్టులకర్ల తీవ్రపురోటటునుజరిగెను. జర్మనీవారు కర్తాగారమునుబట్టుకొనిరికాని వెంటనేమనము తిరిగిస్వాధీనముజేసికొంటిమి.

శత్రుకందకము భ్వంసముజేయుట. మనము మనస్థానముల నీటికొంటిమి. లావానీ సెల్ నెల్ల మనఫిరంగులు శత్రుకందకముల భ్వంసముగావించ వారంభించెను.

శత్రువులు మనపై బడుట. వెయిల్, క్రోకోల మధ్యదేశమునందు శత్రువులు మనపై బడిరి కాని నిమ్మియోజనముయ్యెను. వాస్తవ్యశత్రువులు మనపైబడిరి కాని మనమువారిని వెనకకుగొట్టితిమి. మిత్రమండలివారు ముందుకుపోవుట. బ్రెస్టు, లావానీ, కేటి ప్రాంతములందు తుపాను విశేషమునున్న మనము ముందుకుపోవుచునే యున్నాము. బాయిల్ ప్రేటరుకర్ల జర్మనీవారు మనపైబడినపుడు వారిని వెనకకు గొట్టితిమి. వాస్టెన్ నందు ఆర్మీకపడెనుట మనము కొంత వరకు ముందుకు పోతిమి. నోజంతయు ముందు దట్టముగ గురియుచుండెను.

పారిసు జనవరి 18:— ఆంగ్లో నుండి వాస్టెన్ వరకును ముందుమాత్రము గురియుచుండెను. ఇంతకుదప్ప వెలియజేయుటకు మనమును లేదని సాయంకాలమున ప్రకటించబడెను.

రుస్సె.

జర్మనీవారికి కందకమును స్వాధీనపరచుకొనుట.

లండను జనవరి 17:— వెస్ట్ గ్రాడు-క్రాస్ నిర్వేయా వార్తలు సమాచారమందలి కార్మెలియా పర్యవేక్షకులలో ముఖ్యమైనదియు నుటిబాబా కమమను రుస్సెవారు స్వాధీనముజేసికొనిరి. దిగువ వివరములూ వాపరిగట్టున థాంక్స్ వైపునకు మనము జయప్రదముగ ముందుకు పోవుచునే యున్నాము. జపైక్ ప్రాంతములందు జర్మనీవారు తీవ్రముగ మనపైబడినాగిరి. శత్రువైద్యములబల మధమ మారుపటాలము వైసమందును, వా రేడుసార్లు తీవ్రగతిని మనపైబడి సన్నీలతో గాధముగ కలహమునడచి మనవైద్యమునందలి ముందు భాగమునున్న దండు వారిస్వాధీనమునందున్నట్టి యొక్క కందకమునుమాత్రము స్వాధీనము జేసికొనగలిగిరి సేనామఖమునం దితరసలములందు శత్రువులను వెనకకుగొట్టితిమి. జర్మనీవారు మనపై బడినపుడెల్ల వారి ఫిరంగులు మిక్కిలి తీవ్రముగ వారుజేసియుండిరి.

రుస్సెవారికి కందకమును బట్టుట. కోనొస్టిట్ జి ప్రాంతమునందు రుస్సెవారు ప్రాంతముల జక్కగ ప్రయోగించి శత్రుస్వాధీనమునండి యొకకందకమును దప్పించిరి.

జర్మనీవారి ప్రయత్నములు. బ్రిజ్జాప్రాంతములందు మనఫిరంగులవై జర్మనీవారు తీవ్రగతిని ఫిరంగుల వారుజేసిరి. వారు మనపై మూడుసార్లు బడిరిగాని ఫలితములేకపోయెను.

ఆస్ట్రీయావారి ఫిరంగులకణములు. బాగ్నోవై ప్రయోగింపబడుచుండిన ఆస్ట్రీయావారి నెల్లఫిరంగుల పూలము నొక దాని జరిగిచితిమి. అని ప్రకటించబడెను.

రషియను సేనలు.

కార్మెలియను కొండలను ఆధీనమునందుకొనినవిధము. లావానీ 18:— వెస్ట్ గ్రాడ్ లో నున్న ట్రెమ్మప్రతిక విశేషుని ఈ క్రింది ట్రెమ్ గ్రామును పంపెను:— కార్మెలియను కొండల ప్రాంతములలో ముందు విపరీతముగ కురియుచున్నందునను చలి విశేషముగ నున్నందున యుద్ధము ప్రస్తుతము జరుగుటలేదు. రషియావారి గుర్వేనాధిపతియగు గ్రాండు డ్యూకు నికలస్ గారి నాయకత్వముక్రింద నున్న కళాసియను వైనిటల శక్తి సామర్థ్యముల వలన కార్మెలి యొక్క కొండలలోని కమను లన్నియు రషియావారి ఆధీనము లోనున్నవి. కళాసియను వైనిటలు కొండలపై తిరుగుటకు అలవాటుపడిన తమగుడ్డులతోకలకల్లాడెనుడి, సామన్యముగా నెక్కుటకు సాధ్యముకాని పర్వతశిఖరములను ఎక్కి వాతాత్మగా క్షుణ్ణనీల వెనకగావెల్లి వారిని తమకు లొంగిపోవునట్లు చేసిరి.

కొత్తయుద్ధమునకు ప్రయత్నములు. “నోస్టి వెంటూ” అను పత్రికలో ఒకమిలిటరీ వాఖ్యాతయిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— ఇటీవల ర్యునుల దెబ్బలుతిని ఆను పత్రికలో పడియున్న తమవైరులను తీసికొని బెల్జిరి. ముందు గుండు సామానును, ఆయుధసామగ్రి పడమరగాపంపిరి. వైనిటలసామానులను వెనకకుపంపిరి. వైనిటలటింజాచి జర్మనీవారు విన్నుప్రాంతములలో యుద్ధముచేయు అభిప్రాయమును వదులుకొనివారని చాలమందితలచిరి. కాని ఈ ప్రయత్నము లన్నియు ఒక వెద్దయుద్ధముచేయుటకుజరుగు నున్న పర్యవసాంపవలెను. ఆస్ట్రీయను సేనలు వెనకకుపోవుచు వెద్దవెద్దరంగులను, తుపాకులను, మందుసామానును వదలి వెళ్లిరి. ఈ ఫిరంగులు, తుపాకులు, మందుసామానును రషియాకు తీసికొని వెల్లిట ప్రయాసముని పోసియోలో పోరుచున్న రషియను సేనలు శత్రుసేనల విడిచి పోయిన యుద్ధసామగ్రిదేనే యుద్ధముచేయుచున్నారు.

పరిషియాలోకల్లోలము.

ఇదిగరకు ట్రాన్సిల్వానియావారు గవర్నరుగ నున్న పుజాక్షిట్ దోలాగారు యిప్పుడు ఎబర్ వెయిజాన్ లో సేనానాయకులుగనున్నారు. వీరికి దెబ్బలు తగిలినవి. వీరు యిప్పుడు ట్టినులోనున్నారు. ఆయన ఈ క్రింది విషయమును చెప్పుచున్నాడు. జేతముపై దండెత్తుచున్న జర్మనీవారివద్ద నుండి పరిషియను అధికారులు లంచములను తీసిరి. ఈ యుద్ధము మతసంబంధమైనదని నమ్మి పరిషియను వర్తకులు అధికారులతో కలసివారు.

వెస్ట్ గ్రాడ్ నగరమునందలి ట్రెమ్మప్రతికా ప్రతినిధి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— 600 మంది టర్కి వైనిటలు 25 వేల మంది కర్దులు ట్రాన్సిల్వానియాలో ప్రవేశించినారు. మెయిన్ సాయాద్ వద్ద పరిషియనులు టర్కి-వారితో నిలచి పోరాడిరి. పుజాక్షిట్ దోలాగారికి యిచ్చుట యుద్ధములోనే దెబ్బలుతగిలినవి. వారి నాయకత్వముక్రిందనున్న 400 గుడ్డులతోన వాతము కావించబడినది. పరిషియా దేశమునకు వారిపోవుచున్నారు. మెయిన్ సాయాద్ నుండి పారిపోయినవారుపోగా మిగిలినజనులను కర్దు వైనిటలు చంపివేసినారు.

రషియావారి సాహాయ్యమునకు కొత్తసేనలు. రషియావారి సాహాయ్యమునకు జాలోసాను కొత్తసేనలు వచ్చినందున రషియనులు కొస్టిరోజులలో ట్రాన్సిల్వానియాలోను, చుట్టుపట్టు దేశములలోను కలవరములేకుండచేయగలరు.

మరణవార్తలు.

లండను జనవరి 18:— రషియా, పాపసు యుద్ధములో పోర్టుకాదును రక్షించవలెనని పోరాడిన రషియను జనరలుగ టోనెల్లుగారు పక్షవారముచే వ్యాపడి చనిపోయిరి. గ్రేటు ఈస్టరును రైలువే కంపెనీకి యిదిగరకు మేనేజరుగనున్న జే. యక్. గుడ్ డేగారు చనిపోయిరి.

స్వీడను.

స్వీడను పార్లమెంటు. రాజుగారి ప్రసంగము.

లండను జనవరి 18:— స్టాక్ హోమ్— పార్లమెంటు సభను ప్రారంభించుచు స్వీడను దేశపు రాజుగారు ఇట్లు ప్రసంగించిరి:— ఒక దేశమునకును మరొక దేశముతోనుండు సంబంధములను యుద్ధములో దిగిన రాజ్యములు సాక్షింపక పోవుటవలన స్వీడను దేశమునకు ధననష్టము కలిగినది స్వీడను రాటప్రభుగనున్నను, ఇతరదేశములు యుద్ధముచేయుచున్నందున ఈదేశములోని ప్రజలకు చాలయిబ్బందులు కలిగినవి ఆ ఇబ్బందులను తొలగించి సాక్ష్యమును ముక్కుటకు స్వీడను దోషమువారు ఆ సేక ప్రయత్నములు చేయవలెను. ప్రజలందును దేశహితునకు ఎట్టి త్యాగమునైన చేయుటకు సిద్ధముగనున్నారనుచు వాగ్ కాబట్టి ఈ యిబ్బంది నయముగా ప్రజలందరును ఓర్వితోను, నమ్మకముతోను, నెమ్మదిగాయుండునని నమ్ముచున్నాను.

ఇటలీ - రుమేనియాలు.

ఇటలీ, రొమేనియా దేశములు

ఇన్నా రెన్ను రేట్లు.

కలకత్తా జనవరి 18:—ప్రేక్షకుల ప్రతిభకు ఈ క్రింది కట్టెగ్రాము వచ్చినది:— ఇంక 5 నెలలకు ఇటలీ, రొమేనియా దేశములు యుద్ధములో ప్రవేశించు నను భయమువలన యుద్ధము నుండి కంపెనీవారు ఇటలీ, రొమేనియా దేశములను పోవు సరకులపై ఇన్నా రెన్ను రేట్లను పెంచెను. దీనిని వ్యతిరేకముగా ఇంక ఆరు నెలలపై వై రెండుదేశములు యుద్ధములో దిగున లోచించుచున్నది.

ఇటలీ ఆస్ట్రీయా సరిహద్దులలో ఆస్ట్రీయా పనివారు ఆశీక విధములగు గట్టికట్టనములను ఏర్పరచుచున్నారని ఇటలీ విలేజ్రి ఒకడు తెలిపినాడు.

బొంబాయి నానానము.

రైలుబండ్లు సరాసరి వరుచుచుండుట.

బొంబాయి జనవరి 18:— ముగ్గురవండి డిస్ట్రిక్ట్ ప్రాక్టికల్ బాపరింకెండేలు గారిట్లు తంతిరి పంపుచున్నారు. తామరకట్టి కట్టించిన మీద సరాసరిబండ్లు వరుచుచున్నవి.

బొంబాయి

గంధి దంపతులు.

బొంబాయి జనవరి 18:— గంధీగారు కౌన్సిల్ సభితులై బొంబాయిలో బయలుదేరి రాజ్ కోట చేరులోగా ఆశీక చొట్టె దిగిరి. అన్ని చోట్ల వారికి మనఃపూర్వకముగ స్వాగతము లాసపడెనని.

మెయిలుబ్దీమరు.

బొంబాయి జనవరి 18:— గీటుటపాలను తీసికొనివచ్చు చున్న రైలుజై హింద్ ఆనుష్ఠీమరు కృతవారమునాడు ఉదయము 7 గంటలకు బొంబాయి చేరు చేరను.

రాజప్రతినిధిగారి బొంబాయి దర్శనము.

బొంబాయి జనవరి 18:— మునియవారము రాజప్రతినిధిగారు బొంబాయికి వచ్చెరు. వీరిరాక వ్యావహారికమైనది. వీరికొద్దరెండు దినములుండును. వీరు గవర్నరు మెంటుభవనమున నుండును.

బొంబాయి గవర్నరుగారి పర్యటనము

బొంబాయి జనవరి 18:— ప్రభువారి రెండవవారము వెల్లింగ్టన్ ప్రభువు, వెల్లింగ్టన్ ప్రభువు పర్యటనమునకు బయలుదేరుచును. వీరు కాంతి, బహు, నురకు, ఆహమ్మదా వారు యు దర్శించుచును.

ఆగాభానుగారు.

ఈజిప్టును సందర్శించుట.

బొంబాయి జనవరి 18:— జనవరి 1వ తేదీని టయిమ్సు ఆఫ్ ఇండియాపత్రిక యిటలీ లెఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నది:— ఆగాభానుగారి కిక్కడకు పదిదినముల క్రింద వచ్చిరి. దానిమీద యిక్కడ ఆంగ్లేయరాయవారిక ఆక్టింగు చేయుచున్న మిలీటరీ థామసుగారు వీరికి కెంటు సుల్తానుగారి దర్శనమును చేయించిరి. తరువాత వీరికి సర్ బాను మాన్యువెల్లు గారు విందుచేసిరి.

అంతట ఆగాభానుగారు కెన్సలులపై లలో సూయజును వెళ్లిరి. ఇక్కడ మిలీటరీ ఆధికారులు గట్టుచేసిన, నొక స్త్రీయ బంధుమిత్రుడైన సూయజుకాలవలో ప్రయాణము చేసిరి. కాలవకు యింకొకలను ఇండియను వైసింగు, కందలను ప్రవృత్తిగొని యుండిరి. కొంతకాలమునుండి వీరిలో కొంత ఆలసడి యున్నది.

ఆగాభానుగారు త్వరలోనే వచ్చిచాచెదరని వారికి తెలియజేసబడినది. దానిమీద వారానంతరము వై వీరికి హిందువులును మహమ్మదీయులును సమావేశముగ స్వాగతమిచ్చిరి. వైని తరువాత వీరిని చూచుటకు యుద్ధముగ నుండిట్లుగనే వీరికి నివాసం చూచుటకు యుద్ధముగ నుండెను. స్త్రీయమీద వీరు చాల విందులను జరిపిరి. వీరికి ఇండియను ఆఫీసులు ఆహ్వానింపబడిరి. ఇన్నేలియా వచ్చిన తరువాత వీరు స్త్రీయమీద గిచ్చుచుచున్నది. దీనికి చాలమంది ప్రముఖులు దయచేసిరి. వీరిలో సర్ బాను మాన్యువెల్లు, జనరలు, బర్నెట్టు, మేజరుజన

రలు, సర్ ఆల్బర్టాండెన్ గాడ్డెడోరసాని, మేజరుడిఫ్ఫెల్, కెప్టెను సర్ రాబర్టుకోరు, కోరుదోరసాని, కెప్టెను కెన్సీ, మున్నగువారున్నారు. వీరికొద్దరు వచ్చిన యుద్ధము ఆరు కాలముగ నెరవేరినది. సుల్తానుగారిలో మిత్రత్వమును సంపాదించిరి.

బరోడా మహారాజుగారి ప్రతిమ

పాటనులో ప్రకాశపటచుడుట.

బొంబాయి జనవరి 18:— ఆహమ్మదా బాదుని వాసులగు సర్ గునిలాలు మాధవలాలుగారు తేపు పాటనులో బరోడా మహారాజుగారి ప్రతిమను ప్రకాశపటచురు. ఇక్కడ నిర్మింపబడిన నీటి యేర్పాటులకుడ ప్రారంభించబడును.

బరోడాలో నారోగ్యవిషయక ప్రదర్శనము.

బరోడా జనవరి 18:— రోబావు మార్చి 1-వ తేదీని బరోడాలో ఆరోగ్యవిషయకముగ ప్రదర్శనము జరపబడును. ఈ సందర్భమున మ్యూజియము ఒకటికొద్ద యేర్పాటుచేయబడును. ప్రజలకు ఆరోగ్యముగ్రములను తెలియజేయు కొని యేర్పాటు చేయబడుచున్నవి. ఆరోగ్యమునకు సంబంధించి యుపన్యాసము లియ్యబడును. ప్రజలీయపన్యాసములకు రావచ్చును టిక్కెటులేవు.

కలకత్తా

మరికొనసపు దావా.

కలకత్తా జనవరి 18:— డబ్లియా. సి. హార్ట్, అనునతడు ఎ. యస్. మిచెల్ అనువాతనిపై దెచ్చిన యభియోగమును నేడు హైకోర్టునకు వ్యాజ్యముద్రులగు చాడీగారు విచారింపుచుండిరి. చాల సంవత్సరములనుండి డాక్టరు స్పెన్సరు హార్ట్ గారి భార్యగా నుండిన యెమ్మా హార్ట్ కు అను నామె యాస్తి యా దా య ము ల నకు వీలు ప్రకారము జరిగించుటకుగాను ఈ యభియోగము లేబడెను. కలకత్తాలో తాను నడపుచుండిన వ్యాపారనిమిత్తము యెమ్మా హార్ట్ కు గారి యాస్తిని డాక్టరు హార్ట్ గారు రుణయోగించిరని వాది చెప్పుచున్నాడు. ప్రతివాదియగు మిచెల్ మిసర్సు మార్కెట్ అందు కంపెనీయను వర్తక సంఘమునందలి వారిలో నొకరు డాక్టరు హార్ట్ గారు తమవీటునందు లాంగూరు, హార్ట్ నోరసాని వీరు తమ మరణశాసనము నములు జరుపవలసినదని వ్రాసిరి. వీరి తరపున వాది మిచెల్ గారిపై నియోగమునడచెను. ఎమ్మా హార్ట్ కున్ననకు డాక్టరు హార్ట్ గారికిని ముగ్గురు పుత్రులును నిద్దరు పుత్రికలును జన్మించిరి వాది వీరిలో ప్రథమ పుత్రుడు. దావా జరుగుచున్నది.

బారిసాల కుట్రకేసు.

అప్రూచు తెలిపిన సంగతులు.

కలకత్తా జనవరి 18:— బారిసాలలోని బాయింటు మేజిస్ట్రేటు ప్రెంచిగారివలన బారిసాలకుట్రకేసు విచారింపబడు చున్నది. 5 గురు బంగాళీ శ్రీకేసులో ముద్దయలుగ నున్నారు. ఇదివరకు కొందరిసందర్భమున విచారింపబడి శిక్షింపబడిరి. వీరిలో నొకడు దొరతనమువారిపక్షమున, అప్రూచుకు కడచినవారములో విచారింపబడెను. తానును, ముద్దయలను చేసిన సంగతులగురించియు, నందులో ముఖ్యముగ రాజేంద్ర పురము రైలువేబందిపోటును గురించియు నితడు తెలియజేసెను. ఈ సందర్భములో అప్రూచుట్లు సాక్ష్యమిచ్చెను:— రైలు వే బందిపోటు జరిగినప్పుడు నేనులేను మోహినీమోహను నేను వాకివరము లన్నిటిని చెప్పెను. నారాయణగంజి వెలిసతరు వాత, మోహినీమోహనుడు, నాల్గతియరు, రొమేకునకొక బాబుచాసెను. కాశీ ప్రసన్నుని యింటివద్ద దీనిని వ్రాసినాడు. నేను దీనినిచూచితిని. సమీక్షింపబడు, రైలుమీద వెళ్లెదరు. అందుచే మాడునాలుగు రోజులవరకు రాత్రిబయలుదేరు రైలును కనిపెట్టు చుండవలయానని యందులో వ్రాయబడినది. నేను రొమేకునతో వెళ్లి రెండురాత్రులు రైలునుకనిపెట్టితిని. మాకేమియు తెలియలేదు. ఎవరునురాలేదు. మూడవనాడు రొమేకునకొక్కడెవ్వరి తిరిగివచ్చినాడు. రాజేంద్ర పురము యొద్ద నొకరైలుబండిలో 22 వేల రూపాయలు లూటీ చేయబడినవియు, ఒకడు హత్యచేయబడినట్లును, చెప్పెను. మూడునాలుగు దినములయిన తరువాత, మోహినీ మోహను డువచ్చెను. నురేశనేను, భూపతినేను, గజేంద్రనేను, సీతా నాథుడను, రజనీరాయి అనువారుగారును హత్యచేసి, బందిపోటుచేసిరి. మోహినీ మోహనుకూడ రైలులో వీరితో నుండెను. వారిలో నొక స్త్రీవనుయొద్ద నిరకొక పనిచాగ్గిలి

కొనిన పోలీసు యుద్ధ్యోగికునుపడెను. ఉద్ధ్యోగిలో మోహను నకు బంధుత్వమున్నది. పోలీసు యుద్ధ్యోగి కనుపడినతోడనే, మోహనుడు అనుమానము కలుగకుండ తానుండిన ఒండినుండి యుద్ధ్యోగి హత్యుండిన గదిలోనికివెళ్లెను. బందిపోటు జరిగినది. బండి రాజేంద్రపురము స్టేషనుదాటి వేళ్ళగనే దొంగలు బండినుండి దూకిరి. మోహనుడు, కోరయటు స్టేషనుకువెళ్లెను. పోలీసు యుద్ధ్యోగితోకూడ నితడి కిక్కడ దిగిపోయెను. ఆరాత్రియె డక్కాకు వచ్చురయలు మీదనితడు బయలుదేరి వచ్చెను. అయిదు వారములు జరిగిపోయినది. తరువాత గజేంద్రనేను, భూపతినేను, రొమేకచక్రవర్తి, మణింద్రచౌద్రీ, మన మోహనరాయి, గోలంబాబు అనువారు బందిపోటుజరిగిన స్థలమునకు వెళ్లిరి. దొంగతనము జరిగినవెనుక సామ్యుకు ఒక అడవిలోదాచిరి. దానినిపొదువారు తీసికొనివచ్చిరి సామ్యుకు తీసికొనివచ్చుటకై వీరు మైనునుసింగు వెళ్ళుచుండగా నేను చూచితిని. వీరయిదువేలరూపాయలను తెచ్చిరి. దీనిని పో మేంద్రకిశోర్ అచార్యచౌద్రీబసలో నుంచి. బందిపోటు జరిగిన స్థలములో పోలీసువారుండుటచే అయిదువారములవరకు మే మిక్కడకు వెళ్లుటకు వీలయినదికాదు. రెండుసార్లు శిచ్చింద్ర బాసర్కికి 400 రూపాయలనిచ్చిరి. డక్కా ప్రాంతములలో సమీపములను నిర్వహించుచున్నందునకై యాసామ్యుతని కి య్యబడినది. డక్కా అను శిలనుసమితి సభ్యులలోనితడొకడు. ఇతడు పంచగామగ్రామవాసి. డక్కా కుట్ర నేరములో నొక ముద్దయ. రైలువేబందిపోటులో శతీశచంద్రనేను శిక్షింపబడి నందులకై అతని భార్యకు కొంత సామ్యియ్య బడినది. శతీ శచక్రవర్తి యులగతరు పక్షమువారిలో నొకడు. కలకత్తాలో ఆయుధశాసనము క్రిందతెచ్చిన కేసులోని తడుశిక్షింపబడెను. ఇతనికి 500 రూపాయల జరిమానా విధింపబడినది. ఇదిచెల్లించుకొనెడల ఆరుమాసముల ఖైదు అనుభవించవలెను. జరిమానా యాసామ్యులోనుండి చెల్లించబడినది. నిర్వాసము నుండి తిరిగి వచ్చిన పులికదాసుకు చూచుటకై కలకత్తావెళ్ళు నిమిత్తము, 25 రూ॥ లు నాకును రొమేకునకు యిచ్చిరి. తిక్కిన సామ్యుకు పోమేంద్రకిశోరుడు జమాఖర్చుచెప్ప లేదు. నిర్వాసమునుండి తిరిగివచ్చిన తరువాత పులికదాసు. పోమేంద్రనుకు కబురుపంపి తనదగ్గరనున్న సామ్యుకు గరించి జమా ఖర్చు చెప్పుచునెను. పోమేందు జమా ఖర్చు చెప్పుటకు నిరాకరించెను. దీని తరువాత, మా బాఖవారికిని, సాధన సాంప్రదాయ బాఖవారికి కక్షలేర్పడినవి. సాధన సాంప్రదాయ సభ్యులలో నొకరు తప్ప తిక్కినవారందరూ మాతో నేకీభవించక నేరుపడిపోయిరి. ఒకరు మాత్రము మాతో నుండెను. ఇతడే రొమేకచంద్రుడు. ఇతనిని పరి తోషించని కూడ పిలచెదరు.

బిహారు హైకోర్టు జడ్జి.

కలకత్తా జనవరి 18:— బిహారు హైకోర్టుకు ల్యూకస్, గ్రీపున్ గార్లను జడ్జిలుగ నియమించునట్లు తెలియుచున్నది. ఇప్పటికి ఈ రెండుపేర్లు తెలిసినవి

సమాగమనము.

కలకత్తా జనవరి 18:— బంగారా రాజధానిలోని సురూప్ నాగూర్ నందన తూ, అనీశతను జ్ఞాతులిద్దరువారి పూర్వులు అర్జించిన ఆస్తినిగురించి పోట్లాడుకొనిరి. పోట్లాటులో అనీశకు యిటుకరాయతో సతూనె త్రిమిత కొట్టెను. సతూ నేలవైపడి ప్రాణములువిడిచెను. ఈపోట్లాటును మొదటినుండి చూచుచుండిన తూభార్య యింటికివెళ్లి గదిలుపును మూసికొని భగ్తయొక్క కాలిచెప్పును పెడలోకట్టుకొని, ఒంటిపై కిరసనాయలు పోసికొనినిప్పు ముట్టించుకొని చనిపోయెను. మంటనకనిపెట్టి బంధువులు స్నేహితులువెళ్లి చూచునప్పటికి ఆమెకాలి చనిపోయి పడి యుండెను.

శత్రుదేశముతో వ్యాపారముచేయుట.

కలకత్తా జనవరి 18:— ఇంద్రచంద్ర అను వర్తకుడు జర్మనీకేశమునందలి కోలోన్ ఫటణములో వన్న థైనిమ్ బలి మ్యూర్ వరన్ ఫలిక్ కంపెనీతో వ్యాపారముచేయుచున్నాడని నేరము మోపబడినది. ఈ కేసు రి కెక్షనుల ప్రకారము మోపబడి మేజిస్ట్రేటుగారిచే విచారింప బడినది. మేజిస్ట్రేటు గారు రెండుకెక్షనులకు చార్జీచేసి రి కెక్షనుకు విడుదల చేసిరి. రి కెక్షను న 5 సంవత్సరం విడుదల చేయరాదని అడ్డంకేటు జెనగలు గారు నేడు హైకోర్టులో అప్పీలుచేసిరి. ద్రయికుడైన తనను మేజిస్ట్రేటు చార్జీ చేసినందుకు హైకోర్టులో అప్పీలుచేసెను. కాబట్టి కానుకు సంబంధించిన కాగితములన్నియు హైకోర్టువారియెడటపెట్టుట మంచిదని అడ్డంకేటు జెనరలు చెప్పెను. అప్పీలును హైకోర్టు వారు దాఖలు చేసికొని క్రిందికోర్టువా రీశత చేసినందుకు ముద్దయచేసిన అప్పీలుతోసహా, ఈ అప్పీలుకూడ విచారింపునట్లు ఏర్పాటుచేసిరి.

లాహోరు

విక్టోరియా క్రాసుగిరుదము.

మొదటపొందిన యతడు.

లాహోరు జనవరి 18:—మొదటి విక్టోరియా క్రాసు బిరుదును పొందిన భారతీయసైనికుడు గంగాసింగు, జ్ఞాన లింగాయను సంశయముతో మానసియలగు బక్షిరోహితే లాబుగాక లేఖనవ్రాసి యుండిరికదా! దీని విషయమై నివిలు, ఆంగ్లమిలిటరీ డిప్యూటీ కలెక్టరు వ్రాయుచున్నవి:—

తమ సందేహమును నివర్తించు జేసికొన దలచి నప్పటికంటెను వీరిపై డెక్కవ పొరబాటుబడియున్నారు. ఇంతవరకును తెలియవచ్చిన సంగతులివి. నవంబరు 21-న తేదీ టయియ్యపుత్రిక బోలోనువిలేజుకు డిల్లు తిరిగి పంపి నాడు:—భారతీయులలో విక్టోరియా క్రాసుబిరుదును పొందుటకు సిఫార్సు చేయబడినవారిలో హవల్దారు గంగాసింగు ఆనునతడు ప్రథముడు ఇతనికి నిజముగ, శిరుదమియ్యబడినట్లే రైటరు వార్తాసంఘమువారు మనదేశమునకు తెలియజేసిరి. గంగాసింగు పేరు గెజెట్టులో చేయబడినను, జ్ఞానసింగు అనునతడే దీనికి సిఫార్సుచేయబడియుండును.

ద్విత్వీయ అప్రీలు.

లాహోరు జనవరి 18:—ఈ అప్రీలులో నసంతకు మారుని పక్షమున వాదించునట్లు సేనుగారు తరువాదము ముగించిరి. తరువాత ముద్దయుల పక్షమున వాదించిన సంగతులకు దొరతనమువారి న్యాయవాదియగు రాసు ఆల్ఫ్రెడుగారు ప్రత్యుత్తరము చెప్పినాంబించిరి. ముఖ్యముగ నీక్రింది యంశముల నుదహరించుచు వీరు కుట్రయొక్క చట్టమునంతయును చెప్పిరి. ఈకుట్రయొక్క స్వభావమేమి? ఇదికేవలము రాజద్రోహకాశియలను వ్యాపింప చేయుటకే బయలుదేరినదా? లేక బాంబులు ముగ్గుగువానిని వేసి అధికారులలో భయమును కలుగజేయు నద్దేశమున్నదా? ఈకుట్రలో ముద్దయులు ఏయేదేదలను ప్రవేశించిరి.

వీరట్టిజానముతో నిందుచేరి? ఏయేపనులనుచేసిరి? తరువాత వీరు ఆప్రావరు వాజ్మూలమును గురించి వాదించుచు నిట్లు చెప్పిరి. లాహోరులో టోపిలనుగారి యెదుట ఆప్రావరు అసలు వాజ్మూలము నిచ్చెను. దానిలోని సంగతులారాము చేసికొని మేము వాదించుచున్నాము. తరువాత నితడు కేసును నెవ్వనకు కమిటీ చేసిన మేజిస్ట్రేటు యెదుటను నెవ్వనకు కోర్టులోను కూడ వాజ్మూలముల నిచ్చెను. వీనికి అసలువానికి యేమివ్యత్యాసములే? దీనిలోని సంగతులలోవరసరభేదములున్నవని ముద్దయులపక్షమున చెప్పిరి. కాని, ఒకటిరెండు స్తునమిక్కిలి స్వస్థవిషయములు. వానిని విరించుటలో నభిప్రాయభేదము కనపడినది. నేను అవద్విరహేశను. సందర్భములో మొదటవాదించుచున్నాను. ఆగోవలి ఆశ్రమములోని నితడు కలిసికొనినసంగతి సాక్ష్యమువలన ఋజువుపడినది. తరువాత కోర్టులపుచ్చేయబడెను.

సియా.

హిందూ దేశపు ఎగుమతులు.

దొరతనమువారిప్రకటన

జనవరి 18:—ఇండియాదొరతనమువారి వాణిజ్యపరిశ్రామిక కాఖివార్డు ప్రకటించుచున్నారు:—హిందూ దేశములో ముఖ్యములగు నాయాచేవులనుండి కడచిన డిసెంబరు 4 వారములలో నెంత విలువగలవరకు రవాణాచేయబడినది? ఈ క్రిందితెల్పులవలన తెలియగలను:—

మొత్తము	రంగులు	తేలవ	కరాచి	హిందూ	కలకత్తా	తొమ్మిది
2,62,07,220	...	13,42,497	5,99,818	5,15,674	1,25,49,042	డిసెంబరు 5-న డేటో నంతమొందినవారము.
2,48,88,811	1,460	16,41,033	5,01,085	6,42,600	1,13,73,443	12-న డేటో నంతమొందినవారము.
3,26,71,113	21,67,559	18,61,465	8,92,987	1,09,69,561	1,53,55,946	19-న డేటో నంతమొందినవారము.
2,06,70,728	...	21,47,772	8,50,844	10,29,253	83,65,072	26-న డేటో నంతమొందినవారము.

శివీ

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన తంత్రీవార్తలు.

టర్కీయ్యలయధ్యము

కాక్సును ప్రాంతములలో కానావిగాను దగ్గర యొక ను యధ్యము జరుగుచున్నది. ఇరేజరమునండి టర్కీవారి సేనలకు క్రొత్త సైనికులవచ్చి సాహాయ్యముచేయుచున్నారని వీరు రువ్వనుమందుకు పొకండ డిట్టుముగ నెవరోగ్ను చున్నారు కాని యిదివరకు ఓడించి వేయబడిన టర్కీసేనను, రువ్వను లింకను వెంట తగుముచునే యున్నారు. భారతకు దిగునకన్న ప్రాంతమునండి టర్కీవారుజయప్రదముగ వెనుకకు గొట్టబడిరి.

యధ్యపు ఖర్చులు.

యధ్యపు ఖర్చులను ఒకపరాసు వారేభరించు చున్నారని చెప్పుచున్నారు. ఇదిసరికాదని పార్లమెంటు ప్రకటించబడు, 'గూరీపోవరి' యనుపత్రికతో గట్టువిహేతుగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—సేనలొత్తగతయారు చేయబడుచున్నది. ఇందులో నొక్కొక్కదానికి రెండు పటాలములున్నవి. సైనికులను చేర్చుటగాని వీరిని తరిగివేయుటగాని అంత అబ్బురముకాదు. కాని, సర్ జాను ఫ్రెంచిగారిసేనకు తగినమందు సామానును సుఫలము చేయుటకు, మందు సామానులను ఆహార పదార్థములు లేనిదైలిజయము దేశపుసేనకు యిది సప్తముచేయుట, పరిశ్రమలు పోయినమందలములవారి పరాసు సేనకు సహాయముచేయుట, యామహా భారము వహించుటను ఇంగ్లాండునకేక కేకలదు.

సెనేటు వ్రెసిడెంటుగారి యభిప్రాయము.

సెనేటు వ్రెసిడెంటుగారి రెట్లు తెలియజేయుచున్నారు:—ఆస్ట్రీయా జర్మనీ లొకవేళ యధ్యములో జయించిన యెడల ననేక శతాబ్దాల నుండి నాగరకతచే సంపాదించబడిన నైతికసంపదకు కలుగు నష్టము కంటె జర్మనీవారి కిరంగులవలనను వాంబులవలనను కలుగుజననష్టము భగవద్దములతో పోల్చియెడల బహుస్వల్పముగనుండును. ఒకశతాబ్దముండియు, మహాపురుషులచే నిర్మింపబడిన నాగరక చిన్నములన్నిటిని క్రూరులు ధ్వంసముచేయుటకై యత్నించున్నారు. కానికేడు ప్రపంచమున విశాపానాతులు సగమును, ఆఫ్రికా, ఆసియాఖండములును, మానవులయొక్కయూ, జాతులయొక్కయూ స్వావ్యములకై, మనతోకలిసి యధ్యము చేయుచున్నవి.

ద్విత్వీ జనవరి 18:—యధ్యముగురించి రాజప్రతినిధిగారికి ఈక్రింది వార్తవచ్చినది:—సాంబజుద్గర్ ఇటీవల జరిగిన యధ్యములో తమకుగొప్పజయము కలిగినట్లు జర్మనులు చెప్పుకొను చున్నారని పరాసు సేనలు, జర్మనులతో తలపడుటకు నిజముగ నిరోధము కలిగిట్లు మాత్రము కనపడుచున్నవి.

పరాసుసేనలు పక్షముక్రిందట జర్మనులమీదపడి యధ్యము చేయుట కారంభించుటకు పూర్వము సేనాముఖమునకుమాడు మైళ్లదూరమున నుండివారు. ఇప్పుడామాడు మైళ్లదూరమున వెనుకకు వెళ్లిరి. కాని వారివైపు పంతులను చెదరగొట్టి యుండిలేదు. నిన్నటి ప్రకటనలో పరాసువారిట్లు తెలియ చేయుచున్నారు. ఈసప్తముకలిగిన తరువాత ఎండుచదికి ఉత్తరమున, పెర్లునుద్గర్, సాంబజుక్, ఈ కాన్య భాగములో సోకమైదుమారులున్న సెయంటు సాబుఆకు గ్రామమును, మేము తిరిగిపట్టుకొంటిమి. ఆగ్రానుద్గర్ అంత ముఖ్య విషయమేమియు జరుగలేదు. ఆగ్రానుకును లిక్కిని పోవుపూర్వము సమాపమున మనసైనికులు దివ్యముగ యధ్యము చేసి శత్రువులను తరిమి వాస్తవము నాక్రమించు కొనిరి నెవరోగ్ను దక్షిణముగ పోవుచున్న జర్మనులు వెనుకకు తిరిగి వేయబడిరి.

రువ్వ జర్మనీయధ్యము.

విప్రులనడికి ఉత్తరభాగమున రువ్వను సేనలుండుచు సోవుచునే యున్నది. సిస్టికి పర్వతమున కొన్ని మైళ్లదూరములోనున్న గుర్నానది చేవులను వీరు పట్టుకొనిరి. లాసను మండలములో ముందుసోవుచున్న రువ్వను సైనికులమీద జర్మనులు పడిరి కాని వునుకకు కొట్టివేయబడిట్లును ఆ కావల (పక్ష టులలో) నున్నది. కావ్యేతియను కనుమల ఉత్తరభాగము రువ్వనుల వశమనంచున్నది కాని శత్రుకాలమునకుచే పొంగిలి నింకను ముందుకుసోవుటకు నిరోధము కలుగుచున్నది. వీరికి కాలమంది క్రొత్త సైనికులు వచ్చుచున్నారు.

రాజప్రతినిధిగారి కుమారుడు.

హిందూదేశమునకు రానుండుట.

ద్విత్వీ జనవరి 18:—రాజప్రతినిధిగారి కుమారుడు మానసియులగు, ఏ హాండింగారు 23-న డేటి బొంబాయికి మొలుపువీరుమీద ఇంగ్లాండునుండి వచ్చెదరు.

జర్మనీ

జర్మను స్త్రీమధు నాశన మగుట.

లండను జనవరి 18:—కడచిన పదియేడు రోజులలో జర్మనీవారి వక్షస్త్రీమధు 5, మందుగనులకు కొట్టుకొని కరాసులతో సహా మునిగిపోయెను. అని స్త్రీమధు దేశపు ముఖ్య పట్టణముగు ప్రాంతము నుండి తెలియవచ్చినది.

జర్మను కోశాధిపతి.

రాజీయిచ్చుట.

లండను జనవరి 18:—జర్మనీ దేశపు కోశాధిపతియగు వాన్ హోగారు తమ ఉద్యోగమునకు రాజీనామాచుచ్చిరి. జర్మనీ దేశముయొక్క ప్రస్తుతపు ఆర్థికవ్యవహారములను సరిచేయలేకపోవుట, కొత్త ఆస్తులను చేయబాలకపోవుటవలనను యాతన రాజీనామా యిచ్చినాడని తెలియుచున్నది. ఇదివరకు గొప్ప ఉద్యోగులైనరైన రాజీయిచ్చి నష్టము కైచరుగారు వారుచేసిన పని మెచ్చుకొనుచు ఉత్తరమును పంపు ఆలవాటు కలదు. ఈమాటు కుచ్ గారికి ఉత్తరము వ్రాయలేదట. ఈవిషయముల నన్నిటినిబట్టిమాత్రముగా అనుకొను దానికన్న జర్మను దొరతనము వారికి డబ్బు ఇబ్బందులు ఎక్కువగా కలిగినట్లు తోచుచున్నది.

రాజీయిచ్చుటకు కారణములు.

లండను జనవరి 18:—ఆర్థోగ్యము సరిగా లేందున జర్మను కోశాధిపతియగు వన్ హోగారు తమపనికి రాజీయిచ్చిరి. వీరిబదులు రాజ్యాంగులలోనున్న ప్రాఫెసర్ హెల్ ఫెరిచ్ గారు నియమింపబడుదురు.

టర్కీ.

కరాగ్గా యధ్యము.

రువ్వవారు జయముగాంచుట.

లండను జనవరి 18:—పెట్రోగ్రాదు నిరంతరము ముందు విస్తారముగా కురియుచుండ కరాగ్గా యధ్యము మూడుదినములు జరిగెను. అందురువ్వవారు జయముగాంచిరి. పరాక్రమవంతులగు కకెసియా పటాలములవారికిని తురుష్కస్తానపటాలముల వారికిని పై డిరియా వారికిని వందనము. వీరి మూలముగనే తురుష్కనిరోధము పూరించలే వారి ప్రయత్నమందలి వెనుక భాగము నాశనము గానింపబడినది.

పాతశేఖలు.

తురుష్కవైస్యములోని పాతశేఖులను పార్శ్వములందును ముందువైపునను హింసింపచుంటిమి వారు ఎచ్చెరంబైపునకు వారిపోవుచున్నారు. వారిని దరుముకొని పోవుచుండిన మన సైనికులకు తురుష్కుల కిరంగుల భాగములు ముందుచే గప్పబడి కాన నయ్యెను. వీరిని శత్రువులు పర్వతముల మీదనుండి క్రిందకుద్రోసిరి. మనకు శత్రువులనదరుముచునే యున్నాము.

టర్కీవారి సిరియనుసేనలు.

కయిరో జనవరి 18:—టర్కీవారి, సిరియనుసైనికులు ఆనేక బాధలపాలగుచున్నారు. శరణాగతులు సిరియానుండి కయిలోపట్టణముచేరిరి. వారిట్లు చెప్పుచున్నారు:—టర్కీ సైనికాధికారులు తగిన ఏర్పాట్లు చేయలేకపోయినందున సైనికులు ఉపవాసములు చేయుచున్నారు. వారు ఎండకాలములో నిరంతరము చునులను ఈ చలికాలములో భరించివారు. కాళ్లకు బూట్లులేవు. ఒంటెలకు ఏదో రోగమువచ్చి బాధపడుచున్నది. టర్కీ యధ్యములో ప్రవేశించినప్పుడు హెన్ రను పరగిజాలో 20 వేలమందిని క్రొత్తగా సేనలో చేర్చి తీసికొని వెళ్లిరి. వీరందఱును మూడురోజులు అన్నములేకగాడి కొంటుచేరి అయ్యా ఇది మతయుద్ధముకాదు అని మొఘులొకరి. ముఖ్యముగా టర్కీ సేనలోని అనాలోయను సైనికులు ఆనేకబాధలను పడిరి. వారికి టర్కీవారుయొక్క సంప్రదించు అనుత్పత్తి కలిగినది. ఇటువంటి సేనలతో ఈజిప్టుమీద దండెత్తుటనుంచి కాదని జర్మను సైనికాధికారులు జర్మను ఆధికారులకు తెలియజేసిరి.

బర్మా.

మూకిమునియ్యకుండ గెల్లెరు తీసికొనివెళ్లు.

రంగూన్ జనవరి 18:—రంగూను చేవులలో నుండు నగరాలచేతను ఇవి కాదులు అనమానపడి నిరోధనములలో కరాసు యంకుగదులలో పక్షించగా నుండు చెప్పింకకుండ తీసికొని వెళ్లుచున్న 5000 సిగిల్లు దొరకెను. నేడు మోగిలో అనుష్టమును పక్షించగా కరాసుల స్త్రీయంత్రులలో లక్షసిగిల్లు కొంత సేనాదేశపుమాత్రమే దొరకెను.

లండను కేసు.

రంగూన్ జనవరి 18:—పాతీసు మానవెంటు పట్టు, ఇనస్పెక్టరు టెప్లెన్, ఇన్సు పోలీసు డాన్ కార్మేలియ్య కలసి లండను పుచ్చుకొనులను ప్రయత్నించిట్లు చేసు వచ్చినది. దీనిని క్యాబ్జు జెల్లా మేజిస్ట్రేటు విచారించి షోకొర్డుకు కమిషు చేసెను.

భారత ప్రాచీనవిశ్వవిద్యాలయము.

(క. మార్గం దేవు శర్మగారు)

I

ఈ విశ్వవిద్యాలయ శాస్త్రము భారతదేశములను పునరుద్ధరించుటకు నోరెత్తింది. స్వదేశీ శ్రీతియూ, స్వవిద్యాపీఠీయూ, స్వభాషాసామ్యము మున్నగునవి మనవారలకు ముఖ్య కలిగించినవి. ఈయనవనవ శత్రువు మేయనటయతిశయోక్తి కాదు.

ఇంతకంటె ఆయావిషయములందు ఉత్సాహము కలిగి సంపదించుచున్న దేశవాంధ్రులందఱు మన భారతదేశమునకు ప్రాణములవలెగిన వేదములయొక్క గౌరవమును చక్కగా తెలుసని తెలిపితిమి. సామనవరముగాను. వాచ్యమయములందు వేదగ్రాంథము స్వస్థానముగా నుండునట్లు చేయుట వైదికోత్తములని. భారతదేశమునకు భిన్నభిన్న శాఖలకు వేదవాదలందఱు కను ప్రమాణము కలదు. వేదము సకలదేశములకు లిగిన హితసాధనోపాయములను బోధించునది యని హిందూమతాదుల నమ్మకము. ప్రపంచమున దున్న ర్వాణ సమయమునందు ఆయాశాఖల నామములకు కర్మలను వేద శ్రీముల వలన మనమేమి వివరమును మనస్సువలెయుండును. శ్రీ సర్వమందు సనామాని కర్మాణి పుష్క పుష్క వేదశ్రీకృష్ణ వాక్య పుష్క సంస్థాపనము.

మ. ౧, ౨౧

అనగా గోవు అశ్వము మున్నగు ఆయాశాఖల నామములు వ్రాహ్మణ శ్రీతియందు కర్మలు అనగా వ్రాహ్మణులకు అధ్యయనానికర్మలు, శ్రీతియనకు ప్రజాపతివలెనాది కర్మలు వైశ్యులకు కృషి వాణిజ్యాని కర్మలు శాకికవ్యవస్థలు. కులము నకు కుటుంబీకము; సామనానిక వస్త్రములనేత మున్నగునవి. వీని వేదశ్రీముల వలన గ్రహించెనని యర్థము.

అతి ప్రాచీనకాలమునందు క్రియయ శక్తియునకు ముఖ్యార్థము వేదమని గ్రహించుచుండెను. ప్రాంతీకేనెట్టియు యాధ్యాత్మిక భోధకమును ఆరు విషయమేమియు వేదప్రతిపాదితాంశమే యని ఎల్లదేశానించుచుండిరి. వేదముయొక్క అభిప్రాయమును గ్రహించి త దవీర్యమును కంచి వ్రాయుచిన ఇతరవిద్యలను గోణవిద్యలని చెప్పుచుండిరి. ప్రకృతిశాస్త్రవేత్తలు చిరకాలము పరిశ్రమించి తెల్పుచున్న సిద్ధాంతములన్నియు వేదప్రతిపాదితములే.

భార్యకాలమునందు విద్యావ్యయనమునకు పలుకెఱుగులగు పతనపాతన ప్రజాకలంధెను. ప్రాచీన కాలమునందు మనభారతదేశమునందు యూనివర్సిటీయను పదములేదని అందఱు అంగీకరించెదరు. ఆపదస్థానమునందు దివుడు మన ముపయోగించుచున్న విశ్వవిద్యాలయ పదముకాదు మన అతి ప్రాచీన సమయమునందు వ్యవహారములో లేదు. కాని ప్రాచీన సమయమునందు వేదము, చరణము, శాఖ అనుపదములు విశ్వవిద్యాలయ స్థానమునందు వ్యవహారించు బడుచు వచ్చెను. భారతదేశమునందు వేదములు లేనికాలమునందు విశ్వవిద్యాలయములు ఆనశ్యకములు కాకపోయెను. అయినను అప్పుడు వ్రాహ్మణులు, వైశ్యులును కర్మ కాలము నియమములయొ జేసిని లెవననుచేత వేదమును నందుచుండిరి. వారే వసి షాదులు. కొండలు గురునామాపాత్యముచేత వేదవేత్తలగుచుండిరి. కీర బుదంకాయు. కాని పరివారాన ప్రజాకల (విశ్వవిద్యాలయవర్గతి) లేకపోయెను. ఈసమయము మన ఇతిహాసమునందు చేతి విచారించితిమా వేలుకాదు; అక్షుల కొలది సంఖ్యయును క్రొంది మాట. యాస్మాచార్యకృత నిరుక్తమునందు యాశక్తి ఈయన స్థితియంద బడియున్నది.

సామనాత్మ్యకర్మాణులు బుద్ధులు బుద్ధులు, వేదవేద భిన్న అసామనాత్మ్యకర్మాణులు ఉపదేశ ముక్తి సంప్రాదు, ఉపదేశాయుక్త యంతోపకరణ లెల్లగ్రహణాయే మం గ్రంథం సమాప్తమితి సర్వదం చ వేదాంగని.

తరువాత మనస్సులందు తపోబలము తగ్గినకొలది కామరూపముల ప్రవృత్తిలందు తోచెను. కామరూపాని దుర్మణ్యములు మనస్సును చేరివేసిన వేదప పతనపాతనములు లేనిది విషయముల నెఱుంగబాలని నీతికి మనప్రాచీనులు వచ్చిరి. క్రమముగ వేదమును విద్యులకు లిలికి, శానకుడు మున్నగు ఆచార్యులు బోధించిరి. వాదవేత్త శాఖలేమి యె. ప్రపంచ వేదానిముచే కలిగిన ఈ సంఖ్య సారంజల మూర్ఖావ్యయమునందు కర్మశాస్త్రమునందు విద్యముగ గ్రహించబడియున్నది.

విశ్వవిద్యాలయ వాక్యమునందు విశ్వవిద్యాలయశాఖ, సమాప్తము సామనాత్మ్య వేదము భారతదేశము.

అనగా	బుద్ధులము	౨౧	శాఖలగును
	యజుర్వేదము	౧౦౧	,,
	సామనాత్మ్యము	౧౦౦౦	,,
	అధర్వవేదము	౧	,,

వ్యాప్తినందును. కొండలకార్యులు అధర్వవేదమునకు ౧౧ శాఖలని అభిప్రాయపడిరి. కలుపుకొని శాఖలు అను దానిని సమ్మతించిరి. వేద వేదములకు ౧౦౩౧ శాఖలగును, చరణ ప్రాచీన గ్రంథములందు ఇంతకంటె తక్కువగా శాఖలను గూర్చి చెప్పబడియున్నది. అనగా ఆయాగ్రంథములు రచించు కాలమునాటికి ఆయాపతన పాతన ప్రజాకలలు (శాఖలు) లోనించిన వని యర్థము.

అనగా ప్రపంచమును తపః ప్రభావము వలన విహారుల వేదములను బాంధువులండిరి. తరువాత అట్టియుగ్రతపము చేయబాలని వారలని కొండలు గురునామాపాత్య ఆచార్యులను సంబోధింపబడుచుండగా వారికి వేదముల నుపదేశించుచుండిరి. ఉపదేశ సమయమునందు కిష్కలు పదుచున్న వాధలను చూచి తిద్దివయమును సులభముగ గ్రహించుటకు గాను వేదమునందు వీరమాపముగనున్న ఆయావిషయముల గ్రహించి వదంగములను రచించిరి. దీనివలన ఒక్కొక్క వేదము తిలిమున్నగు ఆచార్యులయొక్క అధ్యాపన సంప్రదాయ విధులతోడను ఆయాపద నిర్వచనాధికము మున్నగునానిని బోధించు నిరుక్తముతోడను కలిగియున్నాక శాఖగా వ్యవహరింపబడుచుండెను. ఆయావేదములకు గల శాఖలు మున్నగు వాని వివరణము గ్రంథవివరమునందు ఇవట వ్రాయలేదు. మనశాస్త్రముల ననుసరించి ద్యావప్ర.యగమునందు వేదవ్యాసులవా దుద్భవించినియు అప్పటి భారత భండమునందు ౧౧౩౧ శాఖలు అనగా విశ్వవిద్యాలయములు భారతదేశము నందంతటను నవి వ్యాపించి యుండెననియు అశ్వలాయశాఖ సాంఖ్యాయశాఖ, శాకికశాఖ, వామనశాఖ మున్నగు వేదోదేశమునందు భావితనందెననియు గ్రహించవలయును. ఇందొక్కొక్క శాఖకు ఒక్కొక్క వ్రాహ్మణగ్రంథము. ఒక్కొక్క శ్రోతగృహ్య నూత్రములు; శిక్షాద్వంగములు స్వతులుమున్నగునవి ప్రత్యేకముండుటయు, కొన్ని శాఖలకు కల్పనాత్రాదులు మాత్రమే వేర్వేలుగ నుండుటయు గలదు. వీనితోపాటు ప్రతిశాఖకు లోకశిక్షణ వృద్ధులకు ప్రధానసాధనభూతులగు ఆయుర్వేద, ధనుర్వేద, గాంధర్వ వేదాదికము, అర్థవేదము (వైవాశ్రమము, అన్వీత్యకీ, దండనీతి ఇందునకు చేరినవే) మున్నగునవి యన్నియు ప్రత్యేకముండుటయు వానిని మాడ అధికార తారతమ్యము ననుసరించి బోధించుచుండుటయు గలదు కావున విశ్వవిద్యాలయమునకు సంభవించుచున్నది.

ప్రకృతిపాఠములు-బాలురు.

మి. జి. నారాయణగారిల్లు, వ్రాయుచున్నార:

ఈ విశాల విశ్వము వస్తుమయము. వస్తువులు జీవులనియు, జడములనియు, ద్వివిధములు. ఈ జీవకోటి విడిగి రెండు భాగములు. స్థావర వస్తువులు, జంగమవస్తువులు. వృక్ష, లత, గుల్మములు స్థావర వస్తువులుగను, మనస్సులు మృగములు, చేపలు, పక్షములు జంగమవస్తువులుగను విభజింపబడినవి.

ప్రకృతిలోని చరాచరాత్మకములను పదార్థముల నన్నటిని పంచేద్రయములవలన దెలిసికొనుచున్నాము. పంచభూము పంచేద్రయములవలన గలుగుచున్నది కావున వీనిని భావేంద్రియములని బిలుచుచున్నాము. అనగా రూప, రస, శబ్ద, గంధ భావము, సత్త్వములు. నాలుక, చెవులు. నాసిక, మొదలయిన వానివలనను, స్పర్శభావము త్వగింద్రియము వలనను దెలిసికొనుచున్నాము. ఈ భావము. ప్రకృతిలోని ప్రతిచేతన పదార్థము నందును కొంచెముగో గొప్పగో ఆ విచ్ఛిందించుచున్నదని సృష్టిని విలోకించిన వారి యగలదు. నూతనముగ, నానా దీక్షచంద్రబోను అను నొక ప్రకృతిశాస్త్రవేత్త వృక్షకర్మమునకుగూడ నిట్టి పదార్థానముకలదని ప్రయోగముల మూలమున యుభయజేసియున్నాడు. ఒకవస్తువుయొక్క యస్థిత్వము దేవోయొక ఇంద్రియము వలన గాక ఇండు మూడేంద్రియముల వలన దెలిసికొనుచున్నాము. అందువలన ఏయింద్రియము లోటుపడిన పదార్థముయొక్క సంప్రాప్త్యావము గ్రహించలేదున్నాము. కాబట్టి ప్రకృతిని గుఱించిన సంప్రాప్త్యావము సంపాదించుటకు ప్రతిమానవుడు పంచేద్రయములన్నటిని గ్రహించుచు ట్యంహకర్మకమని తెలియుచున్నది.

సృష్టియంతయు ఒకకోణన గోచరమగునది కాదు. సృష్టియెల్లప్పుడు మార్పును బొందుచుండును. అయ్యది ఏనాటికానాడు నూతన వికాసమున బొంది మనకు మృదయములను వికసింపజేసి సృష్టికర్తయొక్క అమోఘమయిన ప్రజ్ఞను విశదీకరించుచుండును. ఒక వృక్షమును గుఱించి తెలిసికొనవచ్చు మార్పు ఆయన పరిమాణమువలదు. ఇయ్యది అపారమున చరమునైనది. ఎంత పరిశోధించినను నింకను బరిశోధింప జలెను కుతూహలమునందుంచుచుండును. ఇది సృష్టికర్తయొక్క మహాశక్తిని బాటుచున్నది. ఈ శక్తికి మించిన దేదియులేదు. ఒక మహాశక్తి వర్ణిత రాజమును జూచినపుడు ప్రతిమానవునకు నొక విధమయిన; భయము, ఆనందిము, ఆశ్చర్యము కలుగక మానదు. ఇది ఆయనయొక్క మేధాశక్తిని చాటుచున్నది. మన సత్తేంద్రియములకు గోచరము గానట్టియు, దయామయుడయినట్టియు సర్వశక్తిమంతుడయినట్టియు ఆయనంత కర్మాణ గణాకరుని నే చూపగలిగితి ప్రకృతి వీక్షణమింక నెన్నియో నూతనాంశములను బాలరకు బోధింపగలదని చెప్పుటయం దేమితి మతిశయోక్తిలేదు.

ప్రస్తుత పరిశోధనమున బాలర భావము పెంపొంపుటయేగాక వాటియొక్క కార్యకాలణ సంబంధ భావము, యోచనాశక్తికుండ వృద్ధిపొందును. ఎట్లగునట్లునకు ప్రాణము గలదని యెవరయినను జెప్పియెడల దానిని, గుఱించిన పరిశోధనజేసి జీవము గలిగియుండుటకును హేతువునుదా? అని పరిశీలించుదురు. ఒకచెట్టుకిందబడినప్పు డదిపడుటకు గారణమును దెలిసికొనుటకు బాలురు ప్రయత్నించుచున్నారు. అందువలన వారి హేతుభావము వికాస మొందుచున్నది.

ప్రకృతి విలోకనము వలన బాలరయందు సృష్టావనిధ్యము గా నున్న పశుభ్రత పెంపొందును. ఒక గులాబీపువ్వు మును చూచినప్పుడా పువ్వుయొక్క అందమునకును ప్రసలుదాని పువ్వురాజమని బిలుచుటకును దానియందెట్టి నుగుణములు గలనో అట్టివాని నవలంబుటకునుగోరుదురు. కుసుమములయొక్క వర్ణమును, మృదుత్వమునుజూచి అచ్చెరవొందుదురు. బాలురుగూడ సజ్జరంగులుగలదునులే ధరింపగోరుదురు. కీటకములు, తుమ్మెదలు మొదలయినవి ఆహారాన్వేషణార్థము ఒక కుసుమమునుండి మఱియొక కుసుమమునకు చుముటకు. కెఱుంగుచుండునో చూచిగ్రహించురు. కాదుగూడ నట్లే ప్రయత్నింపకలేనని దెలిసికొందురు.

బాలరకు నూతనవస్తువులను వీక్షించుటయం దాసక్తి మొందు. ప్రతిదినమును క్రొత్తవస్తువులను జూడగోరుదురు. ఈఇచ్చ ఒక్క ప్రకృతివిలోకనముడే నెరవేరగలదు. బాలురకు పాతమం దక్షేత్రగలిగింపకలేనన్న సాపాతమును ప్రకృతిలో సంబంధపఱచి బోధించుటయే ముఖ్య సాధనము. అప్పుడు వారు శ్రద్ధవహించి పాతమును విసగోరుదురు. ఈవిధమున వారియందు, శ్రద్ధ, విషయము విశేషము, వృద్ధిచేయవచ్చును.

ప్రకృతి పరిశీలనవలన నొకవస్తువుయొక్క సహజ స్వరూపమును గ్రహింపగలుగుచున్నారు. ఉపాధ్యాయుడు గుఱ్ఱమునుగుఱించి వస్తుసాతము బోధించునప్పుడు గుఱ్ఱమును దీసికొనవచ్చుట గాని లేక బాలురను గుఱ్ఱమున్న తావునకు దీసికొనిబోవుటగాని కడు మేలు. గుఱ్ఱముగాని దానిచిత్రపటముగాని లేక యెన్నడును పాతముజేయుగూడదు. ఎలయన ఆ పాతమువారికి సంతోషకరముగా నుండదు. ఉపాధ్యాయుడెంత శ్రద్ధవహించిగట్టిగా నరచిచెప్పిననునదియన్యకోదనమే వచ్చును లేనప్పుడుపాధ్యాయుడెన్ని పర్యాయములు దానిని గుఱించి బోధించినను నదివారి మనస్సుల నాకర్షింపదు. అట్టి ఉపాధ్యాయుని బోధ అన్యకోదనముగా నుండును. ప్రకృతిలో సంబంధపఱచి యుక్కమారు బోధించిన నది వారిమనస్సులందు గట్టిగా ముద్రితమగును. దానిని వారు తుడిచివేయగోరనను శుడిచివేయజాలరు.

కాబట్టి ప్రకృతిలో సంబంధపఱచి బోధించుటవలన బాల భావముగలవు. బాలుని సర్వేంద్రియములు వికాస మొందును. ఇది వికసించుచు. యోచనాశక్తివృద్ధిపొందును. విషయ విశేషయతలలవకును పరిశుభ్రముగా నుండగోరుదురు. స్వార్థత్యాగ మంకురించును వేయే! అన్ని సమయములు వికాస మొందును. కావున ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు పాతములొక్క పరస్పర సంబంధమును గుఱిచి ప్రకృతిలో సంబంధపఱచి బోధించుటయే ముఖ్యమని యెఱుంగ గోరుచున్నాను.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

(REUTERS & AGENTS)

BRITAIN.

No News From the Front.

Long Silence.

Reuter wired us last night as follows:—"Nothing received since last night up till 8 P. M."

Several Steamers Wrecked by Heavy Gale.

LONDON, January 18.

Gale this week-end has strewn the British coasts with wrecks. The Admiralty patrol tug was sunk in the downs and twelve drowned.

FRANCE.

A Paris Communique.

LONDON, January 18.

PARIS.—This evening's communique says there is nothing to report except snowfalls from Argonne to Vosges.

Paris Communique.

LONDON, January 17.

PARIS.—This afternoon's Communique said:—"We continue our progress in the regions of Neuport and Lombardizze. Our artillery obliged the Germans to evacuate the trenches for a distance of two hundred metres backward of the grand dune and destroyed Redan northward of Spot. It also bombarded the enemy's works southward of Saint Georges. There have been artillery actions at Ypres La Bassée and Lens and lively fight at Blangy. The Germans seized a foundry but we instantly retook it. We maintained our positions. Our artillery continued to demolish trenches at La Boisselle. The enemy between Vailly and Craonne made attempts unsuccessfully. We repulsed another attempt at Beaulne.

In the region of Perthes and Beau Sejour our advance continued in spite of violent storm. The German attack was repulsed at Bois-Le-Prete. We won some ground in Vosges westward of Orbey. Snow fell heavily all day.

RUSSIA.

Operations at the Carpathians.

LONDON, January 18.

The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables under date 16th January:—"The Times" Petrograd correspondent says that operations at the Carpathians are temporarily at a standstill on account of the deep snow and cold.

A Brilliant Feat.

The Russians hold all important passes owing to the brilliant feat of one of the regiments of the Grand Duke Nicholas, the Circassian Native Division. Holding the tails of their hardy mountain ponies, the men scaled at night time an apparently impossible summit, getting behind the rear of the enemy's battalion, which was surprised and surrendered.

A Russian Critic on the Situation.

A critic of the "Novie Vremya" considers that the recent movements in the German rear, such as the removal of the wounded from the hospitals, despatch of ammunition columns westward, departure of transport in the direction of the rear communications, are preparations for a new battle along the entire front rather than preliminaries to the withdrawal from the front of the Vistula.

Operations in Galicia.

In order to obviate the labour of transporting huge quantities of Austrian guns, rifles, and ammunition, the whole of the Russian Corps operating in Galicia are fighting the enemy with their own weapons.

The Turks in Tabriz.

Shuja-ud-Dowleh, ex-Governor of Tabriz, commanding the Persian Forces in Azerbaijan, was wounded and is now at Tiflis. He states that the Persian authorities, bought by German invaders, were joined by Persian Kurds on the pretext of a Jihad.

Some Further Particulars.

The "Times" correspondent at Petrograd says that 600 Turks and 25,000 Kurds entered Tabriz. The Persians made a last stand at Miandab, where Shujaud-Dowleh was wounded in the leg while commanding 400 horsemen, who were annihilated. Thousands of refugees are seeking Russian protection. Kurds massacred the remaining population of Miandab.

Russian Action.

The advent of strong reinforcements at Julfa will shortly enable the Russian Commanders to restore law and order at Tabriz and in the adjacent territory.

Russian Communique.

LONDON, January 17.

PETROGRAD.—The Communique announces that the Russians have seized the important Kirlibaba pass in the Carpathians bordering on Transylvania. We are still successfully progressing on the right bank of Lower Vistula towards Thorn. The Germans made a series of violent attacks in the region of Jamina. The enemy's forces were at least six regiments. As the result of

seven successive attacks and desperate bayonet fighting the Germans only took one trench from an advanced company. We drove the enemy back on the other parts of the front. The Germans supported their attacks with exceptional heavy artillery fire. The Russians in the region of Honopmitza did exceptionally effective work with grenades and compelled the enemy to evacuate communication trenches. The Germans violently bombarded our positions southward of Prinezon and made three abortive charges. We silenced the battery of Austrian heavy guns which were bombarding Tarnow.

LONDON, January 18.

PETROGRAD.—It is officially stated that the battle of Karaugan was contested for three days in ceaseless snowstorm and ended in a complete Russian Victory. Thanks to the valiant Caucasian, Turkestan and Siberian regiments the resistance of the Turks was shattered and his rearguard was annihilated. Remnants of the Turkish army have been harassed on the flanks and the front and are fleeing towards Erzerum. Our pursuing troops are finding in ravines, buried in snow, parts of Turkish guns which the enemy threw from the heights. Our pursuit continues.

Obituary.

LONDON, January 18.

The death is announced of General Stoessel defender of Port Arthur who has long been paralyzed.

Death is announced of Mr. J. F. Gooday Ex-Manager of the Great Eastern Railway.

TURKEY.

Turkish Army's Wretched Plight.

Dissatisfaction Prevailing.

LONDON, January 18.

Cairo.—The Turkish-Syrian troops are evidently in terrible plight. Refugees have arrived from Syria who assert that soldiers are actually starving owing to bad organisation. They are in summer khaki and without boots while camels are dying of scab. When war was declared twenty-five thousand Bedouins were recruited in Hebron but they were without food for three days and returned to their homes saying this was not a Holy War. The greatest misery and dissatisfaction prevail among troops especially Anatolian troops. German Officers report to Berlin that they do not advise attacks upon Egypt with such troops.

GERMANY.

The German Imperial Secretary Resigns.

LONDON, January 18.

The German Imperial Secretary of Treasury Von Kuehn is resigning ostensibly for reasons of health. He will be succeeded by Professor Helfferich of the Deutsche bank.

German Finance Minister Retires.

For Inability to Face the Financial Situation.

LONDON, January 18.

The retirement of the German Finance Minister Von Kuehn is attributed to his inability to face the financial situation in Germany and the necessity for new loans. It is a significant fact that on his retirement the Kaiser omitted to send the customary letter of thanks for his services. The whole incident seems to indicate that the economic pressure in Germany is already much greater than the available evidence would lead one to believe.

SWEDEN.

Five Large German Cargo Steamers

Disappear with Crews in the Baltic Sea.

LONDON, January 18.

STOCKHOLM.—It is stated that in the past fortnight five large German cargo steamers have disappeared in the Baltic with crews through striking mines.

Speech from the Throne in the Riksdag.

LONDON, January 18.

Stockholm.—At the opening of the Riksdag the speech from the Throne struck a somewhat sharp note. It points out that disregard of principles of International law by belligerents has greatly contributed to economic loss in Sweden. It continues that although Sweden hopes to preserve her neutrality efforts are required to protect the country and mitigate economic consequences of the war for the humble citizens. People are ready and willing to sacrifice themselves for the country and they may await with confidence the hours of trial and resignation.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

DELHI.

Viceroy's Son's Expected Arrival.

DELHI, January 18.

The Viceroy's son the Hon'ble A. Hardinge arrives in Bombay on the 23rd inst. by the mail steamer from England.

TELEGRAMS.

CALCUTTA.

"Creation As Explained In The Tantra."

A Paper by Justice Woodroffe.

CALCUTTA, January 18.

A meeting in connection with the Silver Jubilee of the Chaitanya Library, Calcutta, was held in the Dalhousie Institute to-day. His Excellency the Governor presided. Mr. Justice Woodroffe read a paper on "Creation as explained in the Tantra," of which the following is a summary made by his Lordship himself.

Two Fundamental Concepts.

The lecturer commenced by pointing out that an examination of any doctrine of creation reveals two fundamental concepts; those of Being (Kutastha) and Becoming (Bhava); Changelessness and Change; the One and Many. The Brahman or Spirit in its own nature (Svarupa) is and never becomes. It is the evolution derived from the principle of Becoming (Mulaprakriti) which constitutes what is called Nature. The latter principle is essentially Movement. The world is displayed by Consciousness (Chit) in association with Mulaprakriti in cosmic vibration (Spandana). Recent Western hypotheses have made scientific "matter" into Maya in the sense that it is but the varied appearances produced in our mind by vibration of and in the single substance Ether. The doctrine of vibration (Spandana) is, however, in India an ancient inheritance. The whole world is born from the varied forms of the initial movement in Mulaprakriti. The problem is how does such multiplicity exist without derogation to the essential unity of its efficient cause, the Spirit.

The Sankhya Philosophy.

The lecturer then made a rapid survey of the Sankhya philosophy on this point, which assumed two real and independent Principles of Being and Becoming, which it calls Purusha and Prakriti and passed from this the earliest dualistic answer to the *para* Monism of Shankara which asserted that there was but one Principle of Being, the Sadvastu, and that Maya, whether considered as a Shakti of Ishvara or as the reduce of such Shakti, was Avastu (nothing).

The Tantrik Doctrine.

He then pointed out that the Tantrik doctrine with which he dealt occupied a middle position between these two points of view. Shiva, in the *Kurukshetra Tantra*, says:—"Some desire Monism (Advaitavada), others dualism (Dvaitavada). Such however, know not My Truth, which is neither Monism nor dualism (Dvaitadvaitavivartita). Tantra is not Advaitavada, nor does not recognise Prakriti as an independent unconscious principle (Achit). It differs from Shankara Advaitavada in holding that Prakriti as a conscious principle of becoming, that is as Shakti, is not Avastu, though its displayed picture, the world, is Maya. It effects a synthesis of the Shankharan dualism by the conversion of the twin principles of Purusha and Prakriti into the unity which is the Ardhakamishvara or Shivasakti.

Shakti Defined.

As regards other matters it adopts the notions of the Sankhya, such as the concepts of Mulaprakriti with the three gunas, vibration (Spandana), evolution (Parinama) of the Vikritis and the order of emanation of the Tattvas. Shakti which effects this exists and is herself never unconscious (Achit) though it has the power to make the Jiva think it is such. If this were understood one would not hear such nonsense as that the Shaktas (whose religion is one of the oldest in the world) worship material force or gross matter (Jada).

The lecturer then shortly explained the nature of Shakti (Shaktitattva) a term which derived from the root "Shak," meant the Divine Power whereby the world was created, manifested and destroyed. The Tantra the power and the Lord who wields it (Shaktiman) are one and the same, Shiva and Shakti are one and the same, Shiva is Brahman, Shakti is Brahman. The first is the transcendent, the second the immanent aspect of the one Brahman who is both Shiva and Shakti. The Mother creates (Karyavibhavi), the Father wills what she does (Karyavibhava). From their union creation comes, Shakti is not like the diminutive female figure which is seen on the lap of some Indian images, to which is assigned the subordinate position which some persons consider a Hindu wife should occupy. She is not a handmaid of the Lord, but the Lord himself in his aspect as Mother of the Worlds. This Shakti is both Nirguna and Saguna that is Chitshakti and Mayashakti.

Its Manifestation as the Universe.

After thus defining the nature of Shakti by, which the world was created the lecturer commenced an account of its manifestation as the universe, following in the main the Shara-la Tilaka written in the eleventh century, by Lakshmanacharya, the Guna of the celebrated Kashmirian Tantrik Abhinava Gupta. The following is a very abbreviated summary of this, the main portion of the paper.

Kinetic Aspect of Shakti.

The lecturer first referred to the Aghoranastha stat which was that of Nishkala Shiva, and touching upon the question why Shiva became Sakal (associated with Kala) and creative, explained the term Kala and its theory of Adrishtasrishti taught by the Tantra as 1) other Shastras. The former is, according to Sankhya Mulaprakriti; according to Vedanta Avayya, and according to the Shiva Tantra, Shakti. The latter is a doctrine that the impulse to creation is proximate caused by the Karmas of the Jivas. It is the seed of Karma which contains the germ of the Cosmic will to life. When Karma becomes ripe there arises the state called Ikshana, and other names indicative of creative desire and will. There then takes place development which is peculiar to the Tantra called Sadrishta Pavivama, which is a kind of Vivarta. Development is only apparent, for there is no real change in the Anandanaya Kosha-Shakti, which exists in Sika Shiva in a purely potential state, is said to issue from Him. This is the first kinetic aspect of Shakti which Sattvaguna is displayed. This is the Paramakavastha. Nada then appears. Shakti becomes further kinetic through the effluencing of Rajasguna. This is Aksharavastha. Then, under the influence of Tam Ishvara becomes Ghanibhuta, and what is called

TELEGRAMS.

Paravindu. This is the Atyaktavastha. This is the supreme Vindu called by different names. Mahavishnu, Brahmajursha or Devi. It is compared to a grain of gram which under its sheath contains two seeds in undivided union. These are Shiva-Shakti and their encircling sheath Maya. This Vindu unfolds and displays itself in the three-fold aspect of Vindu, Vija, Nada; or Shiva, Shakti and Shivasakti; the three Shaktis of will, knowledge and action. This is the mysterious Kamakala which is the root of all Mantra. These seven Sakalashiva, Shakti, Nada, Paravindu, Vindu, Vaja, Nada, are all aspects of Shakti, which are the seven divisions of the Mantra. Om and constitute what is called the creation of Para sound in the Ishvara creation.

Meaning of Creation.

The lecturer having explained the nature of these Shaktis which formed part of the sound (Shabda) Sadakrishnaparinama, referred to the form or meaning (Artha) creation in the same development by the appearance of the six Shivas from Shambhu to Brahman which were aggregate (Samashiti) sound powers. It was, he said, on the differentiation of the Paravindu that there existed the completed casual Shabda which is the Hidden Word. The casual body or Para Shabda and Artha being complete, there then appeared the Displayed Word or Shabd-dartha. This is a composite like the Greek "Logos." The Shabdabrahman or Brahman as cause of Shabda is the Chaitanya in all beings. The Shabd-dartha is the Vedantain Namarupa or world of name and form. Of this Shabd-dartha the subtle and gross bodies are constituted, the Shaktis of which are the Hiranyagarbha sound called Madhyama and the Virat sound or Valahara. By Sakti is not meant merely physical sound, which, as a quality of atomic ether, is evolved from Tamaskalabhangara. The lecturer then pointed out that there had been Aerishtaprishti up to the appearance of Shakti and Vivartta development up to the complete on of the "Word" or causal sound. There then takes place real evolution (Parinama) in which the Tattvas (or elements discovered as a result of a psychological analysis of our worldly experience) are said to emanate according to the Sangkhyan and not the Vedantic scheme though there were some peculiarities in the Tantrik exposition which the lecturer noted. Finally Yogika Srishti was accepted in so far as it was the elements which in varied combinations made up the gross world.

Conclusion.

In conclusion the lecturer pointed out that Indian Shastra was a mutually connected whole. Such peculiarities as existed in any particular Shastra were due to variety of standpoint or purpose in view. The main point in this connection to be remembered was that the Tantra was a practical Sadhana Shastra. Whilst Shankara dealt with the subject from the standpoint of the Gnanakanda, the Tantra treated it from the point of view of worship (Upasana Kanda). The Tantrik doctrine is compounded of various elements some of which is shared with other Shastras, some of which are its own; the whole being set forth according to a method and terminology which is peculiar to itself.

Trading with the Enemy Case.

CALCUTTA, January 18.
At the Calcutta High Court to-day before Justices Fletcher and Beachcroft the Advocate General and Mr. Pearson instructed by the Legal Remembrancer applied for admission of an appeal against the acquittal in the case of King Emperor vs Indrachand in the trading with the enemy trial where Indrachand had been convicted by the Magistrate on the 1st and 3rd counts and acquitted on the 2nd count (that of entering into contract with and for the benefit of an enemy) viz the Deutsche Ollimmerwaren Fabrik of Cologne, Germany. The Advocate-General said he had just received sanction of the Government of Bengal for an appeal against acquittal on this charge, it being considered desirable in view of the appeal by the accused against his conviction on the other two charges, that the facts of all the three charges should be before the Court. Justice Fletcher said he had read the Magistrate's Judgment and considered that the second charge seemed clear. The Court admitted the appeal and directed that it should be heard with the appeal against the conviction.

"Sati" Again in Bengal.

CALCUTTA, January 18.
A case of murder and Sati has been reported from Basirhat police station to the district police at Alipore. It appears that on the evening of Friday last two cousins named Mohet and Abinash of Sorupazore quarrelled over the partition of their ancestral property and in the course of an altercation Abinash picking up a brick struck Mohet violently on the head killing him. The crime was witnessed by the young wife of the deceased. She went home and boiling the door of her room tied a slipper belonging to her deceased husband to her breast and set fire to her clothes which she had previously saturated with kerosine oil. Her friends and relatives noticed flames inside the room and at once broke in but the girl had already been burnt to death.

A Statesman's Cablegram.

CALCUTTA, January 18.
A "Statesman's" Cablegram says:—The participation of Italy and Rumania in the war had become a momentous question which has found reflection at Lloyds. To-day 50 guineas per cent was paid to insure against Rumania's entry into war within six months and 70 guineas against Italy coming in.
An Italian correspondent states that Austrian workmen are engaged day and night in completing the field defences on Italian frontier.

The Barisal Conspiracy Case.

A Sensational Development.

CALCUTTA, January 18.
The conspiracy case now proceeding at Barisal before Mr. French Joint Magistrate, in which 5 Bengalis are the accused, has had a sensational development in the production by the prosecution is an approver of one of the men convicted in the first batch. Examined by the prosecution last week

this man gave a long account of the doings of himself and the accused, including their connection with various dacoities, and in particular with the well-known Rajendrapur train dacoity. In this connection the witness said:—"I was not personally present at the dacoity. I heard the details from Mohini Mohan Sen. After going to Naraingaraj Mohini Mohan wrote a letter to my cousin Romesh at the house of Kaliprosanna, which I saw. It said that for three or four days they were to watch the night local train, as the members of the Samiti might go to Mymensingh by that train. I went with Romesh and watched the train for two nights. We got no news and met no one. On the third night Romesh alone went and came back with information that 22 thousand rupees had been looted in a train at Rajendrapur and a man had been murdered. Three or four days after Moni Mohan came. Suresh Sen, Bhupati Sen, Gunendra Sen, Sitannath Das alias Surendra Kishore Das and Rojan Roy committed the dacoity in the train after murdering the guard Moni Mohan was going with those men in the train. At one station he met a relation of his, a retired police officer. Seeing him he left the compartment he occupied for the one in which was the Police officer to avoid suspicion. The dacoity was committed and the train passed the distant signal of Rajendrapur station. Those who committed the dacoity jumped out of the train after the dacoity. Moni Mohan went to Kaorait station, where he got down with the police officer. He returned from Kaorait by the next available train to Dacca that very night. About a month or a month and half after Gunendra Sen, Bhupati Sen, Romesh Chaudhury alias Paritosh, Manindra Chowdhury, Monmohan Roy and one Goral Babu visited the place of the occurrence of the Rajendrapur train dacoity. They brought the money from a jungle where Gunendra and others had kept the money hidden after the dacoity. I saw them start from Mymensingh to fetch that money. They brought five thousand rupees. The money was kept at the 'Basa' of Homendra Kishore Achary Chowdhury. We had to wait for a month and half, as the place of occurrence was full of police and so it was unsafe to go there earlier. Sachindra Banerjee was given in two equal instalments Rs. 400 from this money. This money was given him for the work of the Samiti on the Dacca side. Sachindra Banerji was a member of the Dacca Anushilan Samiti. He is of the village of Panchgaon. He was an accused in the Dacca conspiracy case. Some money was given to the wife of Suresh Chandra Sen when he was convicted in the train dacoity case. One Satish Chakrabarty, a member of Jugantar party, was convicted in Calcutta in the Arms Act case. He was fined Rs. 500, in default to undergo six months imprisonment. The sum of Rs. 500, was paid from the fund. I and Romesh were paid Rs. 25 in order to go to Calcutta to see Pulin Das who had returned from deportation. For the rest of the money Hemendra Kishore did not render any account. After Pulin Babu returned from deportation he sent for Hemendra Kishore Acharya and asked for an account of the money in his hand. Hemendra refused to give any account. After this there was a split between our branch and the Sadhana Sampradhaya. All the members of Sadhana Sampradhaya separated except one who remained with us. This was Romesh Chandra Chowdhury alias Paritosh.

A Will Case.

CALCUTTA, January 18.
At the High Court to-day Mr. Justice Chaudhuri was engaged in hearing a suit brought by W. S. Hart against A. E. Mitchell. This is a suit for administration in respect of the assets of the estate of one Emma Watkins who had been living with Dr. Spooner Hart as his wife for many years. The plaintiff case was that Dr. Hart improperly applied the suits of Emma Watkins to his business which he carried on in Calcutta. The defendant Mitchell is a member of the firm of Messrs. Morgan and Co., and the plaintiff is suing him as constituted attorney of Mr. Longmuir and Mrs. Hart who were appointed as Executor and executrix to Dr. Hart's will. Dr. Spooner Hart who was dead had five children by Emma Watkins 3 sons and 2 daughters the eldest of whom was the plaintiff. The case is proceeding.

The Behar High Court Judges.

CALCUTTA, January 18.
The names of Justices Teunon and Greaves are now mentioned in connection with the Behar High Court.

BOMBAY.

A Health Exhibition and Museum.

BARODA, January 18.
On the 1st March next a Health Exhibition will be opened at Baroda and a Central Health Museum will be organised. The object of the exhibition and museum is to educate the public in the principles of hygiene. Lectures and demonstrations on various matters relating to health will be held and be open to the public free.

Visit of the Viceroy.

BOMBAY, January 18.
Arrival of B. E. the Viceroy in connection with the visit to Bombay next week will be private. His Excellency will stay at the Government House during the two days that he will be here.

Tour of the Governor of Bombay.

BOMBAY, January 18.
When the Governor of Bombay and Lady Willingdon go on tour in the second week of February they will pay a visit to Cambay, Broach and Surat as well as to Ahmedabad.

Unveiling the Bust of the Gaikwar and Opening the Waterworks at Patan.

BOMBAY, January 18.
Sir Chinubhai Madhoolal of Ahmedabad will to-morrow unveil the bust of the Gaikwar of Baroda at Patan. At the same time the waterworks with which Patan has been provided will also be opened.

A British Private's Letter from the Persian Gulf.

BOMBAY, January 18.
"We would rather be fighting the Germans. It is too much pile shelling peas up here", writes a British private from the Persian Gulf.

Cordial Receptions Throughout the Journey to Mr and Mrs Gandhi.

BOMBAY, January 18.
Mr and Mrs Gandhi have had very cordial receptions at the various stations at which they have stopped on their Journey up country.

The Aga Khan's Visit to Egypt An Unqualified Success.

BOMBAY, January 8.
The Cairo correspondent of the Times of India writing on 1st January says—The Aga Khan who arrived in Egypt ten days ago was at once presented to the Sultan Hussein Pasha Kamel by Mr Milne Cheetham Acting British Resident in Cairo and after being present at the banquet given in his honor by General Sir John Maxwell Commanding in Egypt left again by special train for Suez. Here he embarked upon a launch placed at his disposal by the Military authorities and steamed into the Canal. For days before there had been much excitement in the trenches and outposts on either side of the Canal occupied by the Indian troops. They had been notified that Aga Khan would visit them shortly. When he came excitement swelled over altogether and at each post he visited he was given enthusiastic reception. The Hindus equally with the Mahomedans joining in it was obvious too that His Highness was as pleased to see them as they were to see him. He gave several luncheon parties on board to which Indian Officers were invited. On arriving at Ismailia he disembarked inspected the Indian troops there and returned to Cairo. On 29th December His Highness gave a dinner party in Grand Continental Hotel to a great gathering of guests. These included General Sir John Maxwell General Birdwood Major General Sir Alexander Godfrey Commanding the New Zealand Brigade and Lady Godfrey Major and Mrs De Falle Captain Sir Robert and Lady Core Captain and Mrs Kenney the Countess Della Sera the Honble Mrs Morrison Mr and Mrs Milne Cheetham, Mr and Mrs Graham Mr Ronald Storrs Lord Edward Cecil Mr Walford etc. His Highness's visit had been pronounced a success from start to finish. With the Sultan especially he seems to have become great friends.

BURMA.

Smuggled Cigarettes Captured.

RANGOON, January 18.
On a search being made on the steamer Dovere on Sunday the Customs Officers seized 5000 smuggled Cigarettes in the crew's quarters and to day in Glenogle a consignment of one hundred thousand in the store room of the crew and a large quantity of Chinese tobacco. The authorities are investigating the matter.

Illegal Gratification.

RANGOON, January 19.
W. Deveton D S and P S C Vertannes Inspector of Police and two Head constables of police have been committed to the Chief Court of Sessions by the District Magistrate of Kyaukse who held Magisterial enquiry into the charges of attempted taking of illegal gratification etc.

PUNJAB.

Delhi Case Appeals.

Prosecution Counsel's Address.

LAHORE, January 18.
In the Delhi conspiracy case appeal before the Chief Court to-day Mr Sen counsel for Basanta Kumar concluded his argument after which Mr Ross Alston counsel for the Crown began to reply to the arguments of the several defence counsels. He gave the history of the conspiracy with special reference to the following points:—What was the nature of the conspiracy? Was it for dissemination of seditious literature merely or for carrying on a campaign of terrorism by means of bomb etc? What were the dates when each accused entered into conspiracy? With what knowledge did they so enter and what did they take respectively? The counsel then dwelt with the approvers statement and said that the Crown took its stand upon the original statement of the approver made before Mr Tollinton at Lahore which he said was fully consistent with the subsequent statements before the committing Magistrate or at the Sessions Court. Discrepancies such as had been pointed out were trivial being generally explanatory and amplifications of the original statement. The counsel then dwelt with the case of Avad Benam and said that the meeting at Agorwali Asram was proved by evidence. Counsel had not finished his arguments when Their Lordships rose for the day.

The First Winner of the Victoria Cross.

LAHORE, January 18.
With reference to the Honble Bakshi Sohanlala's letter about the identity of the first Indian winner of the Victoria Cross the C M Gazette says that the writer was probably labouring under much greater misapprehensions than those he designed to remove. The facts so far they are known are as follows:—On the 24th November the Times Boulogne correspondent telegraphed that Havildar Ganga Singh 57th Wildes rifles was the first Indian soldier to be recommended for the Victoria cross. The news that reached India through Reuter was that the Havildar had actually been awarded a decoration. After giving a long account the C M Gazette says that it seems probable that Havildar Gyan not Ganga Singh was at least recommended for the Victoria Cross though it has been gazetted.

SOUTH INDIA.

Through Running of Trains on the Tamaraparni Bridge.

MADURA, January 18.
The District Traffic Superintendent wires from Madura—Through running of trains on the Tamaraparni Bridge on the Manacni Quilon section was resumed from 12.53 to day.

హిందూదేశమందలివ్యవసాయము

చెన్న పుణి జరిగిన ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞుల సభలో హాజరు పోయిన డా॥ మామగారి సంగీతముపర్యాపము. వ్యవసాయ శాస్త్రములు

హిందూదేశమందలి వ్యవసాయమును మనము రెండు విధములుగా విభజింపవచ్చును. మొదటిది వివిధగా వ్యవసాయము చేయుట. పెట్టుబడి తక్కువగ వైట్టి పురాతన సాధనములతో వ్యవసాయముచేయుట నూతన పరికరములతో నితరదేశములలో చేయుటకు వ్యవసాయము వలన వచ్చు పంటలకు పోల్చినచో నీ మొదటిరీతి వ్యవసాయమున పంట పంటలు చాలతక్కువగ నుండును. రెండవది వ్యవసాయము వివిధగ చేయక మితముగ చేయుట. తగిన పెట్టుబడి పెట్టుట. ప్రత్యేక పు విలువ గల పంటలను చక్కని ఏర్పాటుల మీదపండించుట. వీని వలన పంటలు వివిధగా పండగలవు ఈదేశమందు పండింపబడుచున్న కాపీ లేయాకు రబ్బరు మున్నగుపంట లిందులో చేరి యున్నవి. వీనిని గూర్చి నేనేమియు వ్రాయబడిలేదు. ఇవి యన్నియును చక్కగా నెరవేర్చబడుచున్నవి.

మొదటి రకగతి వ్యవసాయము.

తక్కువ పెట్టుబడితోడను పురాతనపరికరములతోడను చేయుటకు వ్యవసాయమే ఈదేశమున సభికముగ సాగించబడుచున్నది. ఈవ్యవసాయమువలన పంట పంట రెండు తక్కువుగనున్నచో గమనించుట కంతగా మనకవకాశము లేదు గాని కలిగిన వరకు మనము చూడదగును. గోధుమలనుగూర్చి చూచినచో యకరమునకు 10 తూములు (320శేర్లు)కన్న తక్కువపండవు. సాధారణముగ 8 తూములు. మరి వ్యవసాయముచేసినచో 24 తూములు పండవలసియున్నది. ఈ 8 తూములెవను వ్యవమును నమ్ముకొనక చక్కని కాల్వనీటి గడుపాయముగలచోల్లను మాత్రమే పండుచున్నది. ప్రతిపంట 220 లక్షల యకరములలో 40 లక్షల వేళ్లుపండును. అనగా యకరమునకు సుమారు 75 పానులు పండుచున్నది. అమెరికాలో వర్షాధారముమీదనే యకరము నకు 200 పానులు పండుచున్నది. చెరువుపంటను చూచినచో యకరమున కొకటన్ను బెల్లము వచ్చుచున్నది. తక్కినదేశములలో దామాషాను యకరమునకు కనీసము 2 టన్నులకు తక్కువకాదు. అందులో భారతీయ చెన్న పురాతనపరికరములలో నీ పంట సుమారుగానున్నది గాని ఈ తరహిందూస్థానమున చాల తక్కువగానున్నది. కాన నీపంటల సభివృద్ధిచేసి విదేశములలో సమముగా పండించుట కష్టముకాదని క్రొత్తగావచ్చినవారి కందరికినితోచును.

అభివృద్ధికిగల అభ్యంతరములు.

గాని ఇది యిట్టిసాధ్యమగువిషయముకాదు. ఈదేశమునందు వలె మువ్వదేశముననుగూడ సభివృద్ధి కిన్ని నిరోధములేవు. పరినివయముగనుగూడ కష్టంతరము లేన్నియో తలచని తలంపుగ కలుగుచునే గుండును. పెట్టుబడి నిమిత్తము లభించుధనము చాల తక్కువయినచో ప్రజల నిరోధము. వ్యవసాయకులకుగల ప్రాచీన మార్గపక్షచాత మొక నిరోధమనిగూడ చెప్పబడుచున్నది. కాని సమయమునుబట్టి వ్యవసాయదారు లట్టి యభిప్రాయములును గలిగి యున్నారని మాత్రమే నేను తలంచుచున్నాను. పెట్టుబడికి సామ్యు చాలతక్కువగానున్నప్పుడును అదనముగ సామ్యు కావలసినచో 100కి రు 12 వడ్డీ సాలూన కియవలసి వచ్చినపుడును పెట్టుబడి సామ్యు సాలూన కొకసారియో రెండుసారిలో గాని విరిగి రావచ్చును వ్యవసాయదారు డింతకన్న నేమి చేయగలడు. కాని సలహా చెప్పవారియందీ దేశమున వ్యవసాయదారులకు నమ్మకము కలిగిన యడలమాత్రము వారు లాభకష్టముల నాలోచింపకయే సాహసించురని నే ననుభవమువలన చెప్పగలుగుదును.

పరిశోధనల నిష్పన్నయోజకములగుట

ఏది ఎటులున్నను ఈ ప్రాచీనాచారపక్షచాత మభివృద్ధికి మాత్ర మంతరాయముగనున్నది. మరికొన్ని నిరోధములు కూడ గలవు. ప్రారంభమునందు వ్యవసాయదారులకు కొన్ని సలహా లొసగబడినవి. ఆసలహాల ప్రకారము పనిచేసిన మంచి ఫలిత మగుపడునని యూహింపబడినదికాని యట్టిఫలితము కలుగలేదు. లోతుగాగొన్న పద్ధతియుపదేశించబడినది. దీనివలన భూమిసారమునశించినది, అమెరికాదేశమందలి ప్రతివిత్తనములు నాలుబడినవి. ఏ మూలనో యొకటి రెండు ప్రదేశములయందు తప్ప మరి యెవరును నాలుకొననే లేదు. పచ్చములంగి ధుంపం తెచ్చి నాటబడినవి. ఏమియు పనిచేయనే లేదు. ఈ రీతి నే పరిశోధన లన్నియును గూడ విఫలము లైనవి.

హిందూదేశపువ్యవసాయక నితియొక్క ప్రత్యేకలక్షణములు.

పరిశోధనములు విఫలము లగుటకు ధనలోపము కారణము గాదు. వ్యవసాయదారుల ప్రాచీనాచార పరాయణత గూడ కారణ మనరాదు. కాన లేలిన దేమనగ నీ దేశపు భూసారస్థితి వేరుగాన క్రింది తగిన పంటలనుగూర్చి యెచటనే పరిశోధనలను చేయవలెను. విదేశపువైరుల నున్నవి యెన్నట్లుగా నిచట పండించవలెనని నేనో యొకటి చెబు. తప్ప తక్కిన విచట మొలకెత్తవు. ఈ విషయమునే నేను నొక్కొక్కక్కాడింప గోరెదను. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో కొన్ని భాగాలు తప్ప వ్యవసాయాభి వృద్ధిగల మరి ఏ దేశములకును గూడ శిరోస్థానస్థితిలో హిందూదేశముతో పోలి కయు లేదు చీనా జపాను దేశములు హిందూదేశమును పోలి యున్న వందము. అట్లనిన నచటికి విచటికి గూడ నెంతయో వ్యత్యాసము కలదు. వా రవలంబించిన విధానముల మన కుపయోగించవు. మరియును వారేమార్గము లవలంబించుచున్నారో గూడ మనకు పూర్తిగా తెలియదు మిడిమిడి భావముతో మనమెట్టి ప్రయత్నములను చేయరాదు. కాన నీదేశమున కనుకూలముగు పద్ధతులమీదనే మనము పరిశోధనలను చేయవలయును. వ్యవసాయదారులకు కలుగు నిష్పందలను వా రెరుగుదురగాన వారు మన కెరించుచానిని తొలగించుటకు మనము ప్రయత్నింపవలయును.

వ్యవసాయదారుల భావము.

రివినిగూర్చి వచ్చు హిందూస్థానమున వ్యవసాయదారు లకుగల యభిప్రాయములను వారిలో చిరపరిచయముగల నేను తెల్పుగా నెరుంగుదును. కాని హిందూదేశ మొకభండముగాన నొకప్రాంతపు పద్ధతిమీదయొక ప్రాంతమునకు పరికిరాదు. పశ్చిమ హిందూస్థానములలోని వారికి నీటికలవుకలదు. మెట్టవైరు కెరువులేయుటన్నయొక్కజాతిని వారితలంపు. కావలసినంత నీరు లేనప్పుడు తక్కిన మేల్లెన్ని చేసినను ప్రయోజనము లేదనగోచరించును కొంతసత్వముకలదు. కాన వాప్రాంతమున సభివృద్ధిచేయగోరువారు నీటివనతికి సాధనము విచారింపవలయును. నీటివనతికలిగించుటకుగాని నీరులేకుండవ్యవసాయము చేయుటకుగాని మనము మార్గ మాలోచింప వలసియున్నది.

పాతాళగంగను త్రైతీయులు.

పాతాళగంగను కనిపెట్టుట వైరికితీయుటచాల ముఖ్య విషయము. దీనినికనిపెట్టువారిండ్లందులో చాలతక్కువగా నున్నారు. దక్షిణహిందూస్థానమున పలువురున్నారు. ఎవ్వడు నుండిరి. ఈ పాతాళగంగను కనిపెట్టుటను గూర్చిన యొక గ్రంథ మిటీవల మహారాష్ట్ర భాషలో ప్రకటింపబడినదిగాని అందలి వ్రాతలన్నియు పిచ్చిధోరణి కనబడుచున్నవి. ఇది కర కీమాలులను క్రవ్వటగా చేయబడిన ప్రయత్నములన్నియును నిష్ఫలములే యెవరి. పాతాళగంగను కనుగొనుట యనిన మీకది సాహస్యపథముగ కనబడవచ్చునుగాని అది యిట్టిదిగాదు. ప్రకృతిశాస్త్రమేమైన సామ్యముచేయుట కిదియే తగిన ముఖ్యవిషయము. విద్యవృద్ధికరంగములకు సమీపము ననే పాతాళగంగయందునుగాన విద్యవృద్ధి తరంగములను కనుగొనుటకు చేయబడిన యొకయంత్ర సాధనముననే నీవిషయ మునుగూర్చి 2,3 సంవత్సరములనుండి పరీక్షచేయచున్నాను. పరిశోధనము కొంతకర కనుకూలముగనే యున్నదిగాని ఆపరిక్షా సాధనమును గ్రహించుట కష్టముగానున్నదిగాన పద్ధార్థ విజ్ఞానకాస్త్రము లీవిషయము వారని ఇంతకన్నమంచి సాధనమును కనిపెట్టుట యావశ్యకముగ నున్నది.

గొట్టాలనూములు.

ఇటుల పాతాళగంగను కనిపెట్టుటకు తగిన యంత్రకరణము వెన్నరును కనుగొనలేకపోయినను గొప్పములను దింపి నీటిని త్రైతీ తెప్పించుట కనువగు భూగర్భజల ప్రదేశములను భూగర్భకాస్త్రజ్ఞులు కనుగొనుట వ్యవసాయాభివృద్ధికి చాల నవసరముగనున్నది. ఈవిషయమై తగిన పరిశోధన చేయబడి యుండలేదు.

అట్టి పరిశోధన సౌకర్యమేమియు లేవన్నను బొంబాయి దొరతనమువారి వ్యవసాయక శాఖాయంత్రికాధికారియగు నూర్మిట్టగారు దక్కనులోకొన్నిచోట్ల నీనూతులను త్రవ్వించెను. 200 అడుగులకన్న వెక్కుడులోతుగ వొక్కటియును త్రవ్వించబడలేదు. నీరువచ్చుదిగ దొరకనది. వైరి నడువబడిన యంత్రపహాయమున భూమిని పరీక్షించి అనుకూలమని తోచినచోట త్రవ్వించుచున్నది నీరువచ్చుచునేయున్నది. ఒక గ్రామమున నీ నూతులన్న సారులు త్రవ్వినను నీరుపడలేదు. చివర కిదిగోతు వలన నొకచోట త్రవ్వ మంచిమండు చేసినదిగోరి అడుగుల లోతుననే నీరు దగిలినది. ఆ నూతిలోనుండి

తదాదిగ గంటకు 1500 గాలనులవరకు నీరువచ్చుచున్నది. కాన నీరీతి నే దేశమందంతటను భూగర్భముందలి నీటిని కనిపెట్టుటకు యంత్రములను నిర్మించి నూతులుత్రవ్వించిన వ్యవసాయమున కత్యంతోపయోగకరముగ నుండును.

అందరకును కురియుచున్న వృక్షనిట్టిని గృభచేయటంద నుపయోగించుకొనదగును. చాలచోట్ల నీ నీరు నిరుపయోగముగ పారిలి పారిసారవంతముగు భూమినికూడ కొట్టుకొనిపోవుచు న్నుది. కాన పెద్దవృక్ష ము కురిసినపుడు నీరు కొనిపోవండునట్లు చేల గట్టెత్తుక చేయలయును. ముఖ్యమైనది భూసార పరీక్ష. ఇదిచాల శ్రద్ధతో చేసిన నెంతలాభమైనను గలదు. అమెరికాలోను దక్షిణాఫ్రికాలోను గూడ నీపరీక్ష చేయబడినది. కాని మనదేశమున కాపరిక్షాఫలితము లన్వయించవు.

పరిక్షావిధానము

ఇంచులకు మూడుచూపుములు కలవు. భూసారపరీక్ష యొకటి. ఇది మనదేశమునకు చాలవననము. రెండవది, యంత్రకరణపరీక్ష. విదేశములనుండి చాల ఖరీదుగల సాధనములు తెప్పించుట వలన ప్రయోజన ముపడలేదు. ఈదేశమున కనుకూలముగలను లెచటనే మార్పులు చేయదగును. యన్ యన్. గాడ్ఫ్రీలుగారు నాగలిలోకొంత మార్పుచేసియున్నారు. ఇంచులకులవ్యయభద్రకము కాకుండుటయును యంత్రయోగ మధిక మగుటయును కనుపడినది. మూడవది వృక్ష పునీనినికనిపేయుట ఈవిషయమున వింకను వలయునంత పరిశోధన చేయబడి యుండలేదు. ప్రత్తిగింజల రకములలో నొకరకము కనిపెట్టు బడినది. ఇది భారతదేశంలో చాల ముపయోగముం దున్నది. ప్రస్తుతమింతకన్న నేమియు నీ విషయమున చేయగలిగి యుండలేదు. వేషాయలో హావచ్చుగారి గోధుమ విత్తనముల పరీక్ష కురిపిని చేయబడి చాల లాభమును కలుగజేసి యున్నది. పశ్చిమ హిందూస్థానమున నీరు ముఖ్యసరముగ నున్నది. ఆ సౌకర్యము వారికి లభించినపిమ్మట వారితర విషయముల మన సహాయము కొరగలదు. వారు విత్తనములనుగూర్చి యంతగా శకుంగుగాని క్రొత్తమార్పులు గల పనిముట్లను గూర్చియు గ్రంథములనుగూర్చియు శోధింపదురు.

పనిముట్లు.

దక్కనులో 10 ఏండ్ల క్రితము నూతనరీతిని చేయబడిన నాగళ్లు చాల తక్కువగ నుండెను. ఇప్పుడు 40 శేల నాగళ్లు తక్కువ లేవు. ఇంకను హెచ్చుచునే యున్నది.

ఎరువులు.

పచ్చవైరులను ఎరువుక్రిందవేయుట చాల నమకూలముగ నున్నది. కాని ఇంక నీ విషయమున పరిశోధన మధికముగ జరగవలసియున్నది. పూనాజిల్లాలో నొక భాగమందు ఎరువు విస్తారముగ వేసెదరు. అచట చెరువుపంట పండింపబడుచున్నది. ఇచట వేయబడిన నెరువు విస్తారము నూనె సిండియును కొద్దిగా చేపలవై యున్నది.

నీటి యబ్బుంపులు.

నీటివనతివలనగూడ నిష్పందలగుట భూమిలో నుపకారమును. కాన నిట్లు పంటభూములలో నుపకారము వెరుగకుండ చేయవలసిన యావశ్యకత యొకటి గలదు.

ప్రవృత్తుగులు

పంటలకు చీడపురుగు మున్నగు రోగములు పట్టును. వీనిని నివారించవలసి యున్నది. క్రిమికాస్త్రవేత్త నీ విషయ మున తోడ్పడవలసి యున్నది. వారు సాకశాతముగ పంటలకు గలగు రోగముల వ్యవస్థిత కారణములను నిదానముగ గమనించుటకలగ చాల లాభము చేసినవారగుదురు. ప్రస్తుత మం దిట్టి విషయములే ముఖ్యముగ గమనింపదగియున్నవి. వీని విషయమున తగిన పరిశోధనలను చేసినచో నీ భూమిలో పనిచేసినందులకు సార్థకము కలుగలదు

గ్రంథస్వీకారము.

సువర్ణలేఖా కథానవి:— శ్రీయంత వెనురు మూడి శేషగిరిరాయకృతము. మనసాంధిక సంబంధ తనములలో యాభ్యాసములను దీనికొనిగొంధకర్త కథానూపకముగ మనునకంటురీతిని చర్చించియున్నారు. అచ్చటచ్చట కొన్నిదోషములను కొంతవ్యాకరణాదృశ్య పోరణియు కనుపట్టుచున్ననై లిసరముగాను నిబంధకముగా నుచున్నది. ఈగ్రంథమున సువర్ణలేఖా పత్రికాధిపతులు ప్రకటించియున్నారు.

రాజాకుమారి:— ఈగ్రంథము శ్రీఆనందచంద్రికా గ్రంథములలో రెండవకునును. శ్రీయంతలై సాని నరసింహస్వామి గుప్తగారిచే వ్రాయబడినది. రాజాకుమారియొక్క ఉదాచరిత్రము, స్వాభివ్యక్తియు ప్రశంస నియములు. దీనిపై 2 అణాలు. గ్రంథముకొరకుమే నెభరు ఆనందచంద్రికాసంఘము 15 గోవిందప్పపాయనివీధి, చెన్న పట్టణమున వ్రాసికొనవలెను

పోస్టేజి నహా ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మాలినియును.
 ఒకపిచ్చితమైన కథ—చదువులచే
 మానసోల్లాసము కలుగజేయుటయే
 గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన
 స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను
 అందుచేలిపియున్నాము. కోరువారికి
 ఉచితముగా పంపబడును.
 బాగుసేయక తక్షణమే వ్రాయుడు.
 డి.కె.కె. పబ్లికేషన్ గోవిందజి,
 ఆలంక నిగ్రహ బౌద్ధధారలము,
 22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

నూతన కోమలసంహార.

బేగం సాహిబ్.

ఈనూతన కోమల సంహారి
 ఒకతూరి ఉపయోగించుట
 వలన శేషమందలి యే
 భాగమునయుండు కోమల
 నును చదువులేక కుద్రము
 నాను యెటువంటి మచ్చ
 ను లేకయును బాధలేక
 యును నికర్తించును.
 చర్మముయొక్క స్వభావ
 ప్రేమ రంగును కాంతిని
 తోగొట్టక చేయు (సాఫ్ట్)
 లది ఒకటే.

తెల 8 బిళ్లల పెట్టె 1కి రూ 1.0-0 వి. పి. ఖర్చు 4 అణాలు
 8 పెట్టెలు రూ. 2-10-0 కపాలుకర్చు 0-6-0
 వలయువారు:-ఆర్. వి. చండిట్ అండు కంపెనీ
 నెం 6 బందరవీధి మద్రాసు.

చక్కని సువాసనగల సంటులను ప్రేమించువారు

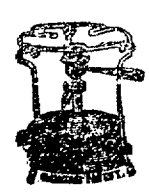
ఆటోమిక్ బహారు (ఆటోమిక్)

అనుప్రాశస్త్యముల బ్రహ్మాండమైన ఆటోమిక్ బహారును.
 మనోహరమైనది, సువాసనగలది, చాలకాలమువాసన
 యందునది, ఏర్పరచబడిన కొన్ని పుష్పములనుండి మాత్రమే
 తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మధ్యసారము చేర్చబడ
 లేదు. చేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని
 చోట్లను వేసికొనినచేదల సువాసనలతోగూడిన పూలతోట
 తోనే సూర్యునిట్లుండును. ఈ యద్భుతమైన శేయికముల
 పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆటోమిక్ బహారు సువాసననుభవించు
 యుటకయి ఆటోమిక్ బహారు ఇవ్వమని మీదగ్గరనున్న
 సామగ్రిపర నడువకలయును. వారితావున లేచిన మాకుప్రా
 యదు. చిన్నబుడ్డి బిల్వ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0,
 క్లీ బొన్నల ఆటోమిక్ బహారు బుడ్డి 0-2-0. ఈయత్తలలో
 మరగట్టబడి ఘనమును లాడుచుండు కాడ్లు డబ్బె 1-కి
 0-10-0. వి. పి. ఖర్చుకొనవారే భరించవలయును
 పాటు ఏకెంటు-అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కంపెనీ కంపెనీ,
 155, బామా వనీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏకెంటు:- 70వత పురుషోత్తం మూర్తి.
 నెం. 29, ప్రాబుబారుకోడ్డు, ప్రవరుబారుసమీపం, మదరాసు,

ఉష్ణమును కలిగించునట్టి, ఉడికించునట్టి అన్నిరకముల
 కట్టాపులను మదరాసు రాజధానిలో అన్ని కంపెనీలకన్న
 యాకంపెనీ గొప్పదియు, సమృద్ధిమయినదియు నయ్యున్నది.
 ఇది మాకు ముఖ్యమైన పనియగుటవలననే మాఖాతాదారు
 లను మిక్కిలి స్వల్పధరలకు మేము యివ్వగలిగియున్నాము.
 సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరిలను

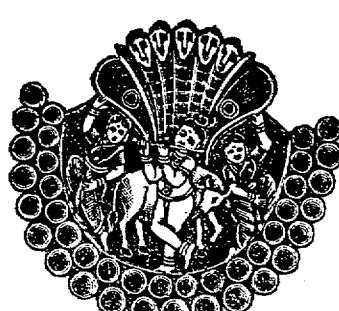
గమనింపుడు.
 100 (detachable) (తొలగించుటకు) 2 బర్నరులు
 చూపి యివ్వబడును. ఈయ బర్నరులందు
 కట్టి యువ్వోగియు
 లకు కడు ముఖ్యము.
 టీకా పెట్టె సహజం
 నెం 45. 48 రు నూతనముగా తయారుచేయబడినది
 నెం 11 రు మాదిరిగానుండును. టీకా పెట్టె సహా తెల రు 2.
 నెం. 200 పాకెట్ ప్లాన్ చిన్నదియు చెయి ఇముడ్చు
 కుడియు టీకా పెట్టె సహా తెల రు. 6-8-0
 కే. ఎస్. పి. ఎస్. 180/18 బ్రాడ్వే, మదరాసు,
 కర్తవ్యలకు ప్రత్యేక పుధరలు యివ్వబడును.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభ మగు
 భాషలో తెగినపటములతో కథలవలె వర్ణితమగును.
 చందాపద్ధతి సంవత్సరమునకు (రమారమి 600
 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రు. 2-0-0
 (ప్రాప్తికై సహా). ప్రవేశ రుసుములేదు. సంక
 ల్పము చందా ముద్రాగ స్వీకరింపబడును.
 కలయువారు:- గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. పి.,
 చింతాద్రిపేట, మద్రాసు. అని వ్రాయుడు.
 వైదికాయువుల సంహరించునది.
 లవంగామృత మొక్కటియే.
 ఇది కడుపు వుబ్బరము, కడుపునొప్పి, ప్రక్కనొప్పి,
 గొమ్మనొప్పి, పులితేవులు, మలబంధము, కడుపు దొమట,
 జోబ్, ప్రేగులజుమట, ఆరుచి, మందాగ్ని, వీనిని గుదిర్చి
 ఆకలిని, ఆరోగ్యమును తప్పక గలుగజేయును. లేనియెడల
 ఖరీదు త్రిప్పి పంపగలము. ఖరీదు డబ్బీ 1-కి పోస్టేజిపా 0-8-0
 బయటి యూర్లకు 4 అర్థవాలిళ్ళలకు మాదిరిపంపబడును
 "లవంగామృతం" 24, సమ్యాఖ్యలు పి.డి. మదరాసు.

22-వ న్నెగల (సవరము) బంగారు.
 ంకురు పూచీపడగలము)

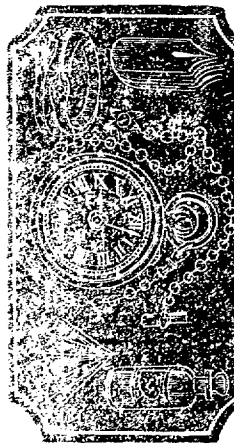

గెజల్ నాగర
 1 1/2 సవరము యెత్తు
 వెల రు. 30-8-0.

మతీయువివిధములగు బంగారునగలు, వెండినగలు, రాళ్లు
 చెక్కిననగలు, మున్నగునవి ఈకింద కేర్పొన్న వర్తకులవలె
 దొరకును. కోనువారికి క్యాటలాగులు ఉచితముగా పంపబడును.
 సదరక్ ఇండియా జూవలరీ మ్యానుఫ్యాక్చరీంగు కంపెనీ,
 487, టంకసాలవీధి, సామలకారుపేట, మదరాసు
The Southern India.
 Jewellery Manufacturing Co.,
 437, Sowcarpet, Madras

పాకెట్ లీవర్ వాచ్.

దీని క్రయము 6 బహుమతులతో కలిపి రు 2-14-0 లు మాత్రమే.
 6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈవాచ్ బల్వమైన లీవర్
 వాచ్ లోక వాణ్యమైన యంత్ర
 సామానులతో తయారై యిప్పు
 చే మారతముగా రచ్చి యున్నది.
 కొంచెమైనను వ్యత్యాసములేకుం
 డా సరియైన కాలక్రమము చూ
 పించు వాని యిదియే, మిగుల
 నుండరమైనది. దీని 6 బహుమ
 తులవివరం:- (1) వాణ్యమైన
 చేతిగుడ్డ, (2) పరిమళమైన అత్త
 రు సీసా, (3) సర్వాకారమైన
 ఉంగరము, (4) గడియారపు గా
 లు, (5) వివిధమైన ప్లీనింగు
 (6) దిక్కుజూచుపెడు కంపాసు.

దయచేసి ఈవిలాసమునకు వ్రాసి లేప్పించుకొనుడు.
 లి. అర్. వెంకటరమణ అండు కంపెనీ,
 నెం. 7, కోపు వెంకటాచలయ్యర్ నందు, మద్రాస్.

వినోదకరమైన తెలుగు నవలలు.

లీలా లేక సురేంద్రనగరమునే—ఇందు శ్రీల మనోహ
 ర్యము చాపల్యాదిగుణములు బహుమతిపడినది. రు. 1 0 0
 యశోధర—ఇం దొకయాడుగి తన మగనివైఖల యనురాగ
 మునకై పడరానిపాట్లుపడి యున్నతస్థితికేదెచ్చును 0-12-0
 మనోరమ—మగడు వేటకేగి రాత్తునునొద్ద జిక్కుకొన తల
 సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీల పెండ్లిచేయును. 0-10-0
 జగదేకరంభ—అప్పుకై పడరానిపాట్లుపడి యున్నతస్థితి
 కేదెచ్చు సామర్థ్యవతి కథ అ. 0-10-0
 సహోదరవాంఛ—తమ్మునకు బుధితేక కలహించినను
 అన్న సహింపవలయు ననుటకు బోధించును. అ. 0-4-0
 అత్తలారాటమున కోర్కెనికోడండ్రపలాపము.—
 అత్తలు కోడండ్రను బాధించు విధములగలది. అ. 0-2-0
 పల్నాటివీరచరిత్రము—మహాకవిశ్రీ నాధప్రణీతము. అక్కిరాజు
 ఉమాకాంతముగారి ఉపాధ్యక్షమతో కూడినది 1-0-0
 కలయువారు:- కణ్ణక్ బుక్ డిపో,
 6, వెంకటేశమేష్ట్రవీధి, సామలకారుపేట, మదరాస్.

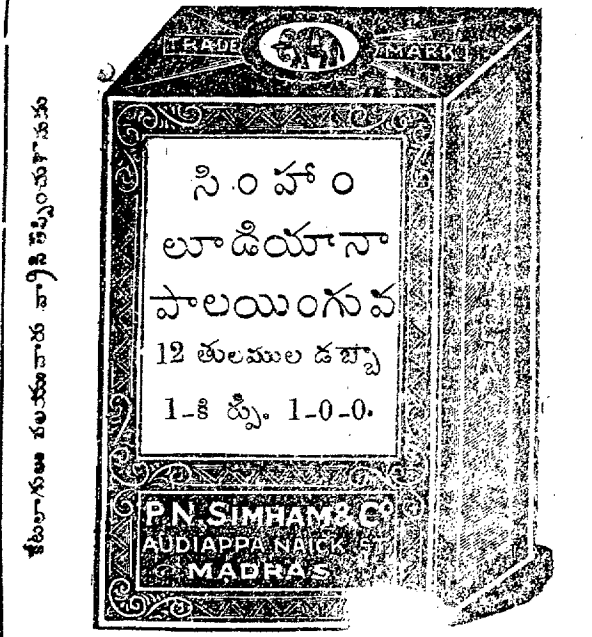
మంచిమయము! జేనజేలు ఖర్చుపడినవి!! తనుక దొరుకవు!!
 ఈపంచలు కోనువారికి, పంచ 1-కి అత్తలారాటమున
 కోర్కెని కోడండ్రపలాపము అను గ్రంథముకటి ఇనాము.

మేలైన జపాక పట్టుపంచలు.

అనేక పంచలు కర్చుపడినందున
 వస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము,
 వాచులారా! కృంగారమున్న
 నాగరికతయున్నగుల మేలైనఅనేక
 పట్టుపంచలు పండుగదినముల అనం
 దముకొరకు లేప్పించి విక్రయించినది
 పోగా మిగతకొద్ది పంచెలమూ తమ
 యున్నది. ఇందులో ఎరువు, తచ్చు.
 ఆకుపచ్చ, కోవా, మేళువర్చుం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. క్లాఫ
 పీయమైనవి, త్వరపడుడు.
 రిక్తమారనిదివిన్ని 2 1/2 మూర వేడల్పుగల పట్టుపంచ 15 2-0-0
 పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు -0-40
 డిటా రెండుపంచలు కోనువారికి తపాలఖర్చులు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్,
 3, కందప్ప మొదలివీధి, తిరువల్లిక్కే-కి, మదరాస్.

టి. సీతారామ మొదలియార్,
 3, కందప్ప మొదలివీధి, తిరువల్లిక్కే-కి, మదరాస్.

వి. యక్. సింహ అండు కంపెనీ,
 26, ఆదియప్పనాయనివీధి, మద్రాసు.

వనోపధి సార్వాపరిల్లా.

ఇది దేహమునందుబట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కిళ్ళ
 పోట్లు, చాతవాయువుపోట్లు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయ
 మగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును
 కుద్దిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.
 ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నెకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు
 సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.
 సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుష్టు కు మండు.

ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారత మధువల్లి(త్రాగుటకు మందు)
 నాగవల్లితైలము వైపుతకు మందు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవు మందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫననవాడి, నం. ౨. బొంబాయి.
Dr. D. B. SAVANT, No, 144 Fanaswadi, No, 2, Bombay.